

VALSTS KASE

Valsts kases
publiskais pārskats 2011

Pārskatā lietotie saīsinājumi	3
Valsts kases pārvaldnieka ziņojums	4
Valsts kases darbības stratēģija	6
Valsts kases juridiskais statuss, struktūra	8
Valsts kases darbība 2011.gadā	12
1. Valsts budžeta izpilde	12
1.1. Valsts budžeta izpildes funkcijas raksturojums	12
1.2. 2011.gada valsts budžeta izpildes organizācija	13
1.3. Valsts kases pakalpojumu, t.sk. elektronisko pakalpojumu attīstība	17
1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē	25
2. Valsts parāda vadība	26
2.1. Valsts parāda vadības funkcijas raksturojums	26
2.2. Valsts parāda vadības stratēģija	28
2.3. Investoru informēšanas pasākumi	28
2.4. Valsts parāda izmaiņas	29
2.5. Valsts iekšējais parāds	30
2.6. Valsts ārējais parāds	34
2.7. Valsts parāda portfeļa vadība	39
2.8. Valsts sniegtie galvojumi	41
2.9. Publiskās-privātās partnerības veicināšana	43
2.10. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā	45

3. Naudas līdzekļu un valsts budžeta aizdevumu vadība	46
3.1. Naudas līdzekļu vadība	46
3.2. Valsts aizdevumu izsniegšana un apkalpošana	46
3.3. Likviditātes vadība	50
3.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts budžeta aizdevumu vadībā	52
4. ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija	53
4.1. Maksājumu iestādes funkcija 2004.-2006.gada plānošanas periodā	54
4.2. Maksājumu iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas valdības divpusējam finanšu instrumentam	56
4.3. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros	57
4.4. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā	58
4.5. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā	59
5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība	60
5.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums	60
5.2. Personāls un personāla vadība	72
5.3. Kvalitātes un risku vadība	75
5.4. Iekšējās kontroles sistēma	77
Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai	79
Komunikācija ar sabiedrību	79
Valsts kases 2012.gada attīstības prioritātes	80

Pārskatā lietotie saīsinājumi

AS	Akciju sabiedrība
CDS	(<i>Credit Default Swap</i>) Finanšu instruments, kas nodrošina iespēju apdrošināties pret konkrētas institūcijas maksātnespēju. Kredītsaistību neizpildes mijmaiņas līgumi
EIB	Eiropas Investīciju banka
eKase	Budžeta elektronisko norēķinu sistēma
ELVGF	Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds
EPAB	Eiropas Padomes Attīstības banka
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ERAB	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUROSTAT	Eiropas Savienības Statistikas birojs
IKP	Iekšzemes kopprodukts
PPP	Publiskā un privātā partnerība
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
ZVFI	Zivsaimniecības vadības finansēšanas instruments

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā. Šo dokumentu nedrīkst pavairot, izplatīt komerciālos nolūkos vai kā citādi publicēt bez Valsts kases piekrišanas.

© Dizains: Kristaps Epnars

© Foto: Juris Uzulāns (portrets)

© Foto: Kristaps Epnars (koku mizas)

Valsts kases pārvaldnieka ziņojums

Valsts budžeta finanšu droša un stabila pārvaldība, budžeta izpildes procesa un valsts parāda apkalpošanas izmaksu optimizēšana, valsts finanšu ilgtspējas nodrošināšana, investoru uzticības atjaunošana, kā arī valstij būtisku finanšu risku vadība iezīmēja Valsts kases kompetenci laikā, kad valsts finanšu situācijas stabilizēšanās un uzlabojumi tautsaimniecībā mijās ar gada nogales spriedzi valsts finanšu sektorā, kā arī nelabvēlīgām norisēm un nenoteiktību pasaules un Eiropas finanšu tirgos.

Viens no svarīgākajiem aspektiem, kas būtiski ietekmēja Valsts kases darbību, bija starptautiskā aizņēmuma programmas sekmīga noslēgšana decembrī. Turpmāk, realizējot Valsts kases izstrādāto un finanšu ministra apstiprināto vidēja termiņa aizņemšanās stratēģiju, Valsts kasei būs jānodrošina valsts finansiālo saistību izpildei nepieciešamo resursu apjoms, veicot aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos. Valdības īstenotā krīzes pārvarēšanas politika deva pozitīvu impulsu investoru pārlicības nostiprināšanai par valsts kredīspēju un sekmēja Latvijas atgriešanos starptautiskajos finanšu tirgos: 2011.gada jūnijā emitējot 10 gadu obligācijas 500 milj. ASV dolāru vērtībā un 2012.gada februārī emitējot piecu gadu obligācijas 1 mljrd. ASV dolāru vērtībā. Aizņemšanās atsākšana ir īpaši nozīmīgs atskaites punkts, kas nodrošina stabilu pamatu un pārlicību par starptautiskās aizņēmumu programmas sekmīgu pārfinansēšanu turpmākajos gados.

Valsts kases 2011.gadā atsāktā valsts iekšējā aizņēmuma ilgtermiņa (10 gadu) obligāciju emisija iekšējā finanšu tirgū samazināja ar valsts iekšējo parādu saistītos pārfinansēšanas riskus un nodrošināja parāda apkalpošanas izmaksu fiksēšanu zemos līmeņos. Tādējādi atjaunots pilna spektra piedāvājums valsts vērtspapīriem, kāds tas bija pirms starptautiskā aizņēmuma programmas.

2011.gadā turpināta Valsts kases pakalpojumu pilnveidošana, galveno uzsvaru liekot uz elektronisko pakalpojumu un tiešsaistes informācijas apmaiņas risinājumu attīstību. Pateicoties elektronisko pakalpojumu nodrošināšanai, ir panākts ievērojami efektīvāks valsts budžeta izpildes process – standartizētas budžeta izpildes procedūras, samazināts birokrātiskais slogs uz klientu un iedzīvotāju, radīti priekšnosacījumi informācijas atkalizmantošanai. Par Valsts kases veikumu labas pārvaldības jomā liecina sekmīgi noritējušie Valsts kases kvalitātes vadības sistēmas uzraudzības un pārsertifikācijas auditi un decembrī saņemtā Latvijas Darba devēju konfederācijas un Valsts kancelejas Efektīvas pārvaldības gada balva par labas pārvaldības principu ieviešanu valsts pārvaldes institūcijā, īstenojot klientu orientētu pieeju, uzlabojot finanšu rādītājus, mazinot administratīvo slogu, optimizējot Valsts kases un tās klientu resursus, kā arī izvirzot Valsts kasi par paraugu citām tiešās pārvaldes iestādēm, kā vienkāršot savu darbu un padarīt to operatīvu, saprotamāku un tuvāku sabiedrībai.

Darbinieku izpratne par Valsts kases darbības stratēģiskajām prioritātēm, vienots, profesionāls, mērķtiecīgs un apzinīgs komandas darbs ir gadu gaitā attīstīta vērtība, bez kura nebūtu iespējama mūsu izvirzīto mērķu sasniegšana un ikdienas uzdevumu kvalitatīva izpilde: tā ir Valsts kases artava ceļā uz valsts finanšu sistēmas stabilitātes nodrošināšanu un iedzīvotāju labklājības veicināšanu.

Pārvaldnieks

Kaspars Āboliņš

Rīgā 2012.gada 28.februārī

Valsts kases darbības stratēģija

Valsts kases stratēģiskais **virsmērķis** – būt dinamiskai un mūsdienīgai, uz sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu orientētai iestādei, kas saskaņā ar labāko finanšu vadības praksi efektīvi un droši vada un uzrauga valsts finanšu vadības procesus atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kases darbības stratēģijā noteikti šādi Valsts kases **darbības virzieni**:

- 1) **valsts budžeta izpilde**, kas orientēta uz efektīvu un saimniecisku budžeta izpildes procesa nodrošināšanu un Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu atbilstoši labākajai finanšu vadības praksei;
- 2) **valsts parāda vadība**, nodrošinot nepieciešamos finanšu resursus, tai skaitā publiskajos kapitāla tirgos, ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus, kā arī iespējami veicinot valsts finanšu interešu nodrošināšanu valsts galvojumu sniegšanas procesā, ņemot vērā valsts makroekonomiskās stabilitātes faktorus un kapitāla tirgus un finanšu sistēmas attīstību, kas vērsta uz eiro valūtas ieviešanu vidējā termiņā;
- 3) **naudas līdzekļu un valsts budžeta aizdevumu vadība**, nodrošinot efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apmērā nodrošinot nepieciešamo likviditāti valsts finansiālo saistību izpildei, kā arī veicot valsts budžeta aizdevumu efektīvu izsniegšanu un apkalpošanu, ņemot vērā valsts makroekonomiskās stabilitātes un attīstības mērķu sasniegšanas nepieciešamību vidējā termiņā;
- 4) **ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija**, organizējot un standartizējot maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju izpildi tā, lai nodrošinātu piešķirēj institūciju un Latvijas Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ievērošanu, savlaicīgu līdzekļu saņemšanu no piešķirēj institūcijām un minimizētu pieļaujamo risku neatbilstoši veikto izdevumu iekļaušanai izdevumu deklarācijās un pārskatos.

Valsts kase stratēģisko mērķu sasniegšanā ievēro vienotus **iestādes darbības principus**:

- 1) kvalitātes un risku vadībā;
- 2) personāla vadībā;
- 3) efektīvas iekšējās kontroles sistēmas darbības nodrošināšanā;
- 4) informāciju tehnoloģiju pielietošanā un informācijas drošībā;
- 5) likumības un tiesiskas kārtības nodrošināšanā;
- 6) iestādes administratīvajā pārvaldībā;
- 7) iestādes komunikācijā.

Stratēģijas **galvenās prioritātes** ir:

- 1) cilvēkresursu kapitāla efektīva vadība, veicinot visu līmeņu darbinieku attīstību un iesaistīšanu Valsts kases mērķu sasniegšanā;
- 2) Valsts kases sniegto pakalpojumu pieejamības augstā, attīstības tendencēm atbilstošā informācijas tehnoloģiju līmenī nodrošināšana, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas;
- 3) valsts finanšu vadības procesu efektīva, ekonomiska, operatīva un droša vadība un uzraudzība atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kase ir Finanšu ministrijas pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju īstenošana valsts finanšu vadības jomā.

Valsts kases darbu vada **pārvaldnieks**. Pārvaldnieku iecel un atbrīvo no amata finanšu ministrs.

Valsts kasei ir šādas **funkcijas**:

- 1) valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana;
- 2) asignējumu piešķiršana un maksājumu veikšana no valsts budžeta ieņēmumiem;
- 3) valsts parāda vadība;
- 4) normatīvajos aktos noteikto ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas un nacionālās atbildīgās amatpersonas uzdotās nacionālā fonda funkcijas;
- 5) citas normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Valsts kases juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci, tiesības un tiesiskuma nodrošināšanas kārtību nosaka saskaņā ar Valsts pārvaldes likumu 2004.gada 3.augustā izdotie Ministru kabineta noteikumi Nr.677 “**Valsts kases nolikums**”.

Valsts kases struktūru un darba organizāciju nosaka saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu 2011.gada 18.martā izdotais **Valsts kases reglaments**.

Lai maksimāli ierobežotu finanšu riskus, Valsts kases **struktūra** ir izveidota pēc funkciju nodalīšanas principa (atbilstoši banku un Eiropas parāda vadības birojiem):

- 1) klientu apkalpošana un finanšu darījumi;
- 2) finanšu risku vadība;
- 3) uzskaites nodrošināšana un pārskatu sagatavošana.

VALSTS KASES STRUKTŪRAS SHĒMA

PĀRVALDNIEKŠ

PĀRVALDNIĒKA VIETNIEKS

finanšu resursu vadības
jautājumos

Finanšu resursu
departaments

Finansēšanas
departaments

Finanšu
risku vadības
departaments

Prognozēšanas un
finanšu plānošanas
departaments

Starptautiskās
sadarbības
departaments

PĀRVALDNIĒKA VIETNIEKS

valsts budžeta izpildes un uzskaites,
pārskatu un norēķinu jautājumos

Budžeta izpildes un
uzraudzības departaments

Pārskatu departaments

Informātikas departaments

Informācijas sistēmu
administrēšanas daļa

Infrastrukturā
uzturēšanas daļa

Informācijas tehnoloģiju
attīstības daļa

Norēķinu departaments

Finanšu darījumu daļa

Kreditu daļa

ES maksājumu daļa

Klīringa daļa

Uzskaites un kontroles daļa

Eiropas lietu departaments

Birojs

Juridiskais departaments

Iekšējā audita departaments

Kvalitātes un risku vadības departaments

Personāla departaments

Grāmatvedības departaments

Infrastrukturā apsaimniekošanas departaments

Klientu apkalpošanas un pakalpojumu
attīstības departaments

Klientu apkalpošanas daļa

Pakalpojumu attīstības daļa

Vienota lēmuma pieņemšanai 2011.gadā darbu turpina šādas **komitejas**:

Audita komiteja – lai veicinātu efektīvu iekšējā audita funkcijas īstenošanu Valsts kasē un Valsts kases izveidotās iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanu, lai nodrošinātu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu, resursu aizsardzību, efektīvu kontroles pasākumu izveidošanu un uzturēšanu. Komiteja izskata iekšējā audita un ārējo auditoru ziņojumos par Valsts kases darbību ietvertos konstatējumus un secinājumus, ziņojumos iekļautos ieteikumus Valsts kasē izveidotās iekšējās kontroles sistēmas darbības pilnveidošanai un auditēto struktūrvienību sniegtos komentārus par audita laikā konstatētajiem faktiem. Komiteja ir tiesīga pieņemt lēmumus par nepieciešamajiem pasākumiem Valsts kases iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai.

Eiro ieviešanas komiteja – lai izstrādātu priekšlikumus eiro ieviešanas nodrošināšanai Valsts kases kompetences jomās un koordinētu Valsts kases struktūrvienību iesaistīšanos eiro ieviešanas pasākumu realizēšanā.

Informācijas sistēmu izmaiņu vadības komiteja – lai nodrošinātu koordinētu Valsts kases informācijas sistēmu izmaiņu pieprasījumu izskatīšanu un realizāciju.

Kredītkomiteja – lai veicinātu kredītriska vadību, koordinējot Valsts kases struktūrvienību darbību valsts budžeta aizdevumu, valsts vārdā sniegto galvojumu un darījumu partneru limitu uzraudzības jautājumos.

Kvalitātes un risku vadības komiteja – lai panāktu nepārtrauktu Valsts kases darbības pilnveidošanu un pakalpojumu atbilstību klientu interesēm, nodrošinot efektīvu kvalitātes, risku un informācijas drošības vadību.

Resursu likviditātes komiteja – lai sekmētu kvalitatīvu naudas līdzekļu vadību saskaņā ar Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktajiem uzdevumiem likviditātes vadības nodrošināšanai.

Vadības komiteja – lai nodrošinātu efektīvu Valsts kases personāla un finanšu resursu vadību Valsts kases darbības stratēģijā noteikto mērķu realizēšanai.

Valsts budžeta grāmatvedības uzskaites komiteja – lai organizētu Valsts kases valsts budžeta grāmatvedības uzskaites politikas izpildi, aktualizēšanu un nodrošinātu grāmatvedības politikas izmaiņu vadību. Komitejas uzdevums ir definēt grāmatvedības uzskaites politiku un tās atbilstību grāmatvedības standartiem, noteikt grāmatvedības uzskaites politikas mērķus, pilnveidot un aktualizēt grāmatvedības uzskaites politiku un veicināt tajā noteikto prasību ievērošanu.

Valsts parāda vadības komiteja – lai veicinātu efektīvu valsts parāda vadību un sagatavotu priekšlikumus Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijas pilnveidošanai un īstenošanai.

1. VALSTS BUDŽETA IZPILDE

1.1. VALSTS BUDŽETA IZPILDES FUNKCIJAS RAKSTUROJUMS

Valsts kasei kā Finanšu ministrijas pakļautībā esošai tiešās pārvaldes iestādei saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību ir deleģēts **organizēt valsts budžeta izpildi un finanšu uzskaiti, nodrošināt asignējumu piešķiršanu un budžeta iestāžu maksājumu veikšanu gadskārtējā valsts budžeta apropriācijas ietvaros.**

Realizējot valsts budžeta izpildi, Valsts kase uztur **Vienoto valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmu**, kurā budžeta izpildītājiem atver budžeta kontus, pamatojoties uz gadskārtējā valsts budžeta apropriāciju, un Valsts kasē reģistrētiem finansēšanas plāniem piešķir asignējumus un dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu *eKase*, nodrošina Valsts kases klientu maksājumu rīkojumu apstrādi un izpildi, uzskaita valsts budžeta ieņēmumus, kā arī sniedz informāciju Valsts ieņēmumu dienestam par iemaksātajiem nodokļiem un nodevām.

Nodrošinot vienotu valsts finanšu uzskaiti, Valsts kase **izstrādā normatīvos aktus par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti**, nosakot vienotus grāmatvedības uzskaites principus, metodes un vienotu grāmatvedības kontu plānu, kā arī uz Ministru kabineta apstiprinātām finanšu informācijas klasifikācijām balstītu pārskatu sistēmu, kas ļauj iegūt kvalitatīvu informāciju par budžeta izpildi gan pēc naudas plūsmas, gan uzkrāšanas principiem. Valsts un pašvaldību budžeta iestāžu sniegto pārskatu apkopošana tiek nodrošināta vienotā budžeta pārskatu sistēmā, kuru izmanto ne tikai Valsts kase, bet arī Finanšu ministrija, Valsts kontrole, Latvijas Banka, Centrālā statistikas pārvalde un citas valsts pārvaldes iestādes.

1.2. 2011.GADA VALSTS BUDŽETA IZPILDES ORGANIZĀCIJA

ASIGNĒJUMU PIEŠĶIRŠANA UN IZPILDE

2011.gadā valsts budžeta izpildes nodrošināšanai Valsts kase piešķir **asignējumus 5 186,43 milj. latu apmērā**, tajā skaitā 3 700,38 milj. latu pamatbudžetam un 1 486,05 milj. latu speciālajam budžetam. Asignējumi piešķirti **383 valsts budžeta iestādēm, tai skaitā 119 vēlēšanu komisijām.**

1.tabula. Kontu skaits Valsts kasē 2010. un 2011.gadā

Valsts budžeta ieņēmumu konti			Valsts pamatbudžeta izdevumu konti			Speciālā budžeta konti			Ziedojumu un dāvinājumu konti			Norēķinu konti			Deponēto līdzekļu konti			Zvērinātu tiesu izpildītāju konti
2010	2011	%	2010	2011	%	2010	2011	%	2010	2011	%	2010	2011	%	2010	2011	%	2011
291	309	6,2	2041	2104	3,1	44	35	-20,5	242	193	-20,3	5843	6695	14,6	487	516	6,0	119

Avots: Valsts kase

Pamatbudžeta izdevumu kontu skaits 2011.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, kopumā ir **palielinājies par 63 kontiem jeb 3,1%**. Pozitīvo pieaugumu veidoja pieaugošais ES struktūrfondu projektu realizētāju skaits valsts pārvaldē, kā arī konti 119 vēlēšanu komisijām, lai nodrošinātu Tautas nobalsošanu par 10.Saeimas atlaišanu un 11.Saeimas vēlēšanas. Kontu skaita samazināšanos ietekmēja 2011.gadā turpinātās valsts pārvaldes strukturālās reformas, kā rezultātā joprojām turpināja samazināties budžeta iestāžu skaits, kā arī atvērto budžeta izdevumu kontu skaits.

2011.gadā **par 14,6% ir pieaudzis norēķinu kontu** skaits, tai skaitā atvērti 1470 jauni norēķinu konti, slēgti – 554 konti. Būtiskākais **norēķinu kontu skaita pieauguma cēlonis ir intensīvi**

apgūtie ES struktūrfondi un ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti, kuru realizācijai atvērti jauni norēķinu konti Valsts kasē.

Saskaņā ar grozījumiem Tiesu izpildītāju likumā, kas stājās spēkā 2011.gada 1.jūnijā, **zvērināts tiesu izpildītājs atver depozīta kontu, kurā tiek glabāti no parādniekiem piedzītie naudas līdzekļi un citas summas, kas pienākas ieinteresētajām personām (depozītu summas) tikai Valsts kasē**. Pamatojoties uz šiem grozījumiem, Valsts kasē 2011.gadā tika atvērti **119 zvērinātu tiesu izpildītāju depozīta līdzekļu konti**.

2011.gadā veikto valsts pārvaldes strukturālo reformu rezultātā (piem., Izglītības un zinātnes ministrijā, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas apvienošana ar Vides ministriju u.c.), kā arī sakarā ar kopējo ziedojumu un dāvinājumu līdzekļu apjoma samazinājumu **sarucis budžeta iestāžu atvērto kontu skaits ziedojumu un dāvinājumu līdzekļu uzskaitē – slēgti 49 konti**.

GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITE UN PĀRSKATI

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem Valsts kase **sagatavo oficiālo dienas, mēneša, ceturkšņa pārskatu un ikgadējo Saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta un pašvaldību budžetu izpildi** (mēneša pārskati pieejami Valsts kases interneta mājas lapā, Saimnieciskā gada pārskatu Valsts kases mājas lapā publicē pēc Valsts kontroles atzinuma saņemšanas).

Valsts kase ikgadējo **Saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem sagatavo, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību iesniegto gada pārskatu informāciju**. Saimnieciskā gada pārskata struktūru un apjomu nosaka Likums par budžetu un finanšu vadību un Ministru kabineta noteikumi par

saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību. 2011.gadā sagatavots Saimnieciskā gada pārskats par 2010.gada rezultātiem, **konsolidējot 14 ministriju, 12 centrālo valsts iestāžu un 118 pašvaldību konsolidētos gada pārskatus. Ministrijas un citas centrālās valsts iestādes konsolidētajā gada pārskatā iekļauj valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu gada pārskatus, pašvaldības konsolidētajā gada pārskatā iekļauj pašvaldības budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu gada pārskatus.**

Valsts kontroles auditētais Saimnieciskā gada pārskats ir nozīmīgākais un ticamākais informācijas avots par valsts finansiālo stāvokli pārskata perioda beigās un budžeta izpildes rezultātiem pārskata gadā. Valsts kontroles atzinums par Saimnieciskā gada pārskatu ir nozīmīgs apliecinājums, ka pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par pārskatos uzrādītās informācijas pilnīgumu un ticamību, kā arī apliecina Saimnieciskā gada pārskatā ietvertās informācijas kvalitāti, kuras lietotāji ir gan Saeima un Latvijas Banka, gan dažādas starptautiskās institūcijas (Eiropas Komisija, EUROSTAT, SVF, starptautiskās kredītreitinga aģentūras) un potenciālie investori, kas, pamatojoties uz Saimnieciskā gada pārskatā sniegto informāciju, pieņem lēmumus par ieguldījumiem Latvijas tautsaimniecībā.

Lai Saimnieciskā gada pārskatā iekļautu vienveidīgu un salīdzināmu informāciju, **Valsts kase izstrādā un aktualizē normatīvos aktus, kas reglamentē budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.**

Nodrošinot vienotu principu ievērošanu valsts un pašvaldību budžeta iestāžu finanšu uzskaitē un pārskatu sagatavošanā, veikti **budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites pilnveidošanas pasākumi**, kas ietver papildinājumu izstrādi esošajos normatīvajos aktos, sadarbību ar citiem normatīvo aktu sagatavotājiem grāmatvedības uzskaites jomā, kā arī detalizētu skaidrojumu sniegšanu pārskatu sagatavotājiem.

2011.gadā izstrādātie grozījumi Ministru kabineta noteikumos, kas nosaka **budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites kārtošānu**, precizē uzskaites prasības ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu vērtības samazinājumam valsts vai pašvaldību nekustamajiem īpašumiem, kas nodoti turējumā ostu pārvaldēm, kā arī iespējamiem aktīviem un saistībām. Noteikumi papildināti ar nosacījumiem bez atlīdzības saņemto un nodoto krājumu uzskaitēi, kā arī jaunu pielikumu, kurš aizstāj Ministru kabineta 2005. gada 21.jūnija noteikumus Nr.440 “Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem”.

Savukārt 2011.gada grozījumi Ministru kabineta noteikumos **par budžeta iestāžu gada pārskata sagatavošanu** papildina informācijas atklāšanas prasības par iekļātajiem nekustamajiem īpašumiem un precizē salīdzināšanās norisi par savstarpējiem norēķiniem starp vispārējās valdības sektora institūcijām. Noteikumos precizētas normas par dokumentu sagatavošanu elektroniska dokumenta formātā un to parakstīšanu ar drošu elektronisko parakstu.

Fiskālās disciplīnas uzraudzības mērķiem fiskālās disciplīnas uzraudzības komitejai un saskaņā ar starptautisko aizdevēju (Eiropas Komisijas un SVF) un nozīmīgāko lietotāju (EUROSTAT, Eiropas Centrālās bankas, starptautisko finanšu institūciju, kā arī Saeimas, Valsts kontroles, Finanšu ministrijas, Latvijas Bankas, Centrālās statistikas pārvaldes) pieprasījumu Valsts kase sagatavoja un iesniedza **papildu informāciju par valsts budžeta izpildes gaitu, nozīmīgākajiem finanšu rādītājiem, apkopojot valsts un pašvaldību, kā arī radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību finanšu pārskatu informāciju, kurai bija būtiska loma Eiropas Komisijas un SVF lēmumu pieņemšanā par starptautiskā aizņēmuma programmas slēgšanu Latvijai. Veikta arī budžeta finanšu vadības procesā pastāvošo risku analīze, pieņemot attiecīgus lēmumus par to ierobežošanu vai novēršanu 2011.gadā un vidējā termiņā.**

1.3. VALSTS KASES PAKALPOJUMU, T.SK. ELEKTRONISKO PAKALPOJUMU ATTĪSTĪBA

Viena no Valsts kases darbības stratēģijā izvirzītajām prioritātēm nosaka Valsts kases sniegto pakalpojumu pieejamību augstā, attīstības tendencēm atbilstošā informācijas tehnoloģiju līmenī nodrošināšanu, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas. 2011. gadā Valsts kase uzturējusi un turpinājusi attīstīt šādus pakalpojumus un informācijas apmaiņas sistēmas:

VIENOTĀ VALSTS BUDŽETA PLĀNOŠANAS UN IZPILDES INFORMĀCIJAS SISTĒMA

Valsts kases uzturētā **Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma** nodrošina pilnu valsts budžeta vadības ciklu – no budžeta plānošanas līdz tā izpildei un izpildes uzraudzībai:

- 1) **valsts budžeta plānošanas funkcionalitāte** nodrošina valsts budžeta un tā grozījumu apstrādi, apkopojot datus no ministrijām un centrālajām valsts budžeta iestādēm (šo funkcionalitāti realizē Finanšu ministrija);
- 2) **valsts budžeta izpildes funkcionalitāte** nodrošina Valsts kases un valsts budžeta iestāžu procesu norisi sistēmā, piemēram, konta veidošanas, asignējumu piešķiršanas un izpildes procesu, valsts budžeta ieņēmumu procesu, dienas, mēneša un gada slēguma procesu, kā arī pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda un iedzīvotāju ienākumu nodokļa sadales procesu (šo funkcionalitāti realizē Valsts kase).

Vienotās valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmas **Datu noliktava** nodrošina pārskatu veidošanu par budžeta izpildi atbilstoši valsts budžeta struktūrai.

2011.gada martā Valsts kase ieviesa pakalpojumu – **skaidras naudas iemaksa**. Minētais pakalpojums aizstāj līdzšinējo skaidras naudas iemaksu veikšanu uz Valsts kases klientu kontiem,

nodrošinot Valsts kases klientiem vienota procesa ietvaros **iespēju veikt bez maksas skaidras naudas iemaksas uz kontu Valsts kasē dažādās valūtās.**

No 2011.gada 23.septembra **Valsts kase ir Latvijas Bankas Starpbanku automatizētās maksājumu sistēmas dalībniece**, iegūstot papildu laiku maksājumu rīkojumu datu apmaiņai ar šīs sistēmas dalībniekiem, atvieglojot šo maksājumu datu apstrādes procesu Valsts kasē un mazinot operacionālos riskus. Pievienojoties Latvijas Bankas Starpbanku automatizētajai maksājumu sistēmai, Valsts kase veica nepieciešamās izmaiņas Vienotajā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmā, kas integrēta ar budžeta elektronisko norēķinu sistēmu *eKase*. **Latvijas Bankas Starpbanku automatizētā maksājumu sistēma ir reālā laika bruto norēķinu sistēma liela apjoma un steidzamiem latu maksājumiem, kas nodrošina starpbanku norēķinu veikšanu reālajā laikā, piedāvājot tās dalībniekiem tūlītēju norēķinu un nepārtrauktu likviditātes pārvaldīšanas iespēju.** Līdz ar to Valsts kase var reālā laikā sekot savu norēķinu kontu atlikumam un maksājumu plūsmai.

INFORMĀCIJAS SISTĒMA “VALSTS BUDŽETA UN PAŠVALDĪBU BUDŽETA PĀRSKATI”

Budžeta iestāžu pārskatu iesniedzēji mēneša, ceturkšņa un gada pārskatus Valsts kasē iesniedz un paraksta elektroniski tiešsaistes režīmā informācijas sistēmā “Valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskati”, tādējādi nodrošinot abpusēju administratīvo un laika resursu ekonomiju.

Par informācijas sistēmas „Valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskati” attīstīšanu Valsts kase 2011.gada 2.decembrī saņēma Latvijas Darba devēju konfederācijas un Valsts kancelejas Efektīvas pārvaldības gada balvu **par labas pārvaldības principu ieviešanu valsts pārvaldes institūcijā, īstenojot klientu orientētu pieeju, uzlabojot finanšu rādītājus, mazinot administratīvo slogu, optimizējot Valsts kases un tās klientu resursus, kā arī atzīstot**

Valsts kasi par paraugu citām tiešās pārvaldes iestādēm, kā vienkāršot savu darbu un padarīt to saprotamāku, operatīvāku un tuvāku sabiedrībai.

2011.gadā sistēmā gada inventarizācijas procesa ietvaros **paplašinātas salīdzināšanās procesa iespējas:**

- 1) **savstarpējo datu salīdzināšanu starp vispārējās valdības sektora partneriem** var veikt ne tikai par savstarpējiem prasību, saistību kontu atlikumiem un savstarpējiem transfertu maksājumiem, bet par jebkura veida naudas darījumiem un bezatlīdzības ceļā saņemtajiem un nodotajiem aktīviem un pasīviem;
- 2) **salīdzināšanos par norēķiniem ar Valsts kasi** tagad var veikt ne tikai pilsētas, novadi, ministrijas un to padotībā esošās iestādes, bet arī valsts un pašvaldību kapitālsabiedrības, kā arī ostas. Salīdzināšanās par 2011.gada datiem veikta par iemaksātajiem un saņemtajiem līdzekļiem no iedzīvotāju ienākuma nodokļa un pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda, par saņemtajiem līdzekļiem no valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, uzņēmējdarbības riska valsts nodevas, Valsts kases izsniegtajiem aizdevumiem un valsts vārdā sniegtajiem galvojumiem, termiņnoguldījumiem Valsts kasē un procentiem par kontu atlikumu. Izmantojot elektronisko salīdzināšanos ar Valsts kasi, nodrošināta operatīvāka informācijas apmaiņa, samazināta papīra dokumentu aprīte un nepieciešamība tos uzglabāt, radot iespēju ietaupīt laika un finanšu resursus gan Valsts kasei, gan tās klientiem un sadarbības partneriem.

Valsts kase papildinājusi pašvaldībām piedāvāto pakalpojumu klāstu un sadarbībā ar pašvaldībām izstrādājusi jaunu pakalpojumu – iespēju pašvaldībām plānot budžetu sistēmā „Valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskati”. Plānošanas funkcionalitāte sistēmā izstrādāta, ņemot vērā pašvaldību vēlmes un uzklusot priekšlikumus, lai nodrošinātu atbilstošas detalizācijas budžeta plānošanu. Sistēma piedāvā pašvaldībām iespēju plānot sākotnējo budžetu sadalījumā pa budžeta veidiem katram gadam un veikt budžeta grozījumus, kā arī veikt

budžeta plānošanu patstāvīgi, izvēloties atsevišķus iestatījumus veidlapu veidošanai un iespēju veidot un izdrukāt katras veidlapas atskaites.

Sistēmā “Valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskati” paplašinātas elektronisko pakalpojumu izmantošanas iespējas, nodrošināta operatīvāka informācijas apmaiņa starp darījumu partneriem un dažāda veida informācijas pieejamība vienkopus. Elektroniskā pakalpojuma lietotāji var **ērtāk pārraudzīt savas iestādes un padotības iestāžu finanšu rādītājus, iegūstot operatīvāku un kvalitatīvāku informāciju finanšu vadības procesu īstenošanai.**

BUDŽETA ELEKTRONISKO NORĒĶINU SISTĒMA *eKASE*

Valsts kase maksājumu pakalpojumu sniegšanu nodrošina elektroniski, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu *eKase*. **Ar *eKasi* Valsts kase nodrošina klientiem iespēju izpildīt maksājumu rīkojumus, apskatīt maksājumu rīkojumu izpildes rezultātus, kā arī saņemt Valsts kases piedāvāto finanšu informāciju: kontu stāvokli (atlikumu), kontu apgrozījuma izrakstus un kopsavilkumu par ieņēmumiem vai resursiem izdevumu segšanai un izdevumiem.**

2011.gadā ERAF finansētā projekta „Valsts kases tiešsaistes datu apmaiņas sistēmas pilnveidošana” ietvaros uzsākta *eKases* tiešsaistes datu apmaiņas moduļa izstrāde, kura mērķis ir nodrošināt iespēju visām valsts budžeta maksājumus administrējošām institūcijām operatīvi saņemt datus par valsts budžeta kontos ieskaitītajiem maksājumiem, līdz ar to **nodrošinot operatīvu un pilnīgu maksājumu atzīšanas procesu**. ERAF projekta ietvaros arī maksātājam tiks nodrošināta iespēja **pārliecināties, ka tā veiktais maksājums ir ieskaitīts attiecīgajā valsts budžeta kontā** un maksātājs var saņemt pieprasīto pakalpojumu.

FINANSĒŠANAS PLĀNU APSTRĀDES INFORMĀCIJAS SISTĒMA

Finansēšanas plānu apstrādes informācijas sistēmu **izmanto visu ministriju un centrālo valsts iestāžu lietotāji, lai sagatavotu un iesniegtu Valsts kasē apstiprinātos finansēšanas plānus.** 2011.gadā sistēmā **reģistrēti un apstrādāti 9 567 pamatbudžeta un speciālā budžeta finansēšanas plāni.**

Pilnveidojot sistēmu, izstrādāta un gada nogalē **ieviesta jauna informācijas sistēmas versija**, kas uzlaboja gan tās lietošanas ērtumu, datu integritāti, gan arī nodrošina iespēju sistēmu lietot ministriju padotības iestādēm, nosakot atbilstošus pieejas režīmus. Ņemot vērā izdarītos grozījumus Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumos Nr.1220 „Asignējumu piešķiršanas un izpildes kārtība”, no 2012.gada 1.janvāra **finansēšanas plānu projektu apstiprināšana sistēmā notiek tikai elektroniski.**

VALSTS KONTIEM PIESAISTĪTAS KREDĪTKARTES

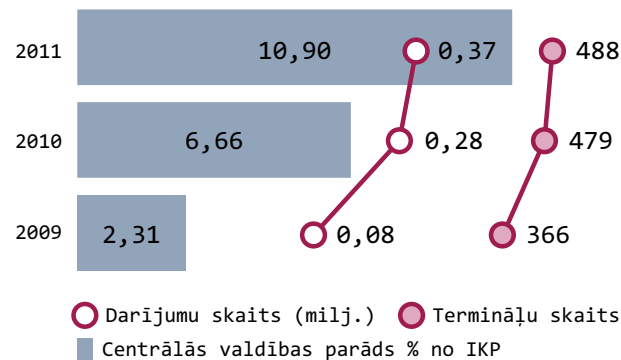
Valsts kase sadarbībā ar AS “Swedbank” **nodrošina valsts budžeta iestādēm iespēju veikt budžeta izdevumus ar Valsts kases kontiem piesaistītajām kredītkartēm.** Kredītkaršu pakalpojumi paredzēti darbinieku **komandējumam, darba braucienu un saimniecisko izdevumu veikšanai.** Ieviešot Valsts kases kontiem piesaistītas kredītkartes, valsts budžeta iestāžu darbiniekiem nodrošināta iespēja komandējumam laikā veikt bezskaidras naudas norēķinus, ievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību prasību, kas nosaka, ka valsts budžeta līdzekļu izdevumi veicami no Valsts kasē atvērtajiem kontiem.

2011.gadā Valsts kases kontiem piesaistīto kredītkaršu **pakalpojumu** kopumā **izmantoja 95 valsts budžeta iestādes un tām kopā ir izsniegtas 925 kredītkartes.**

MAKSĀJUMU KARŠU PIENĒMŠANA, IEKASĒJOT VALSTS BUDŽETA MAKSĀJUMUS

2011.gadā Valsts kase sadarbībā ar AS „SEB banka” un AS „Citadele banka” turpināja maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojuma nodrošināšanu valsts budžeta maksājumus administrējošajās institūcijās.

Starp AS “SEB banka” un Valsts kasi noslēgtais līgums paredz bezmaksas maksājumu karšu termināļu uzstādīšanu, apkalpošanu un darbinieku apmācību darbam ar termināli un maksājumu karšu pieņemšanas vispārējiem principiem.

1.attēls. Maksājumu karšu (VISA, MasterCard un American Express) pieņemšanas pakalpojuma dinamika (2009. - 2011.gads)

Avots: Valsts kase

Maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojuma mērķis ir **nodrošināt privātpersonām iespējas valsts budžeta iestādēs (arī iestādēs un organizācijās, kas iekasē budžeta maksājumus) kā norēķinu līdzekli par valsts budžeta iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem izmantot VISA, VISA Electron, MasterCard, Maestro un American Express maksājumu kartes.**

2011.gadā budžeta maksājumus administrējošajās institūcijās **ir uzstādīti 488 maksājumu karšu termināļi**. 2011.gadā ar maksājumu kartēm budžeta maksājumus administrējošajās institūcijās ir **veikti 372 767 darījumi par kopējo summu 10 899 318 latu**. Salīdzinot šos datus ar 2009. un 2010.gada datiem, **ir redzams straujš darījumu skaita un iekasēto summu apmēra pieaugums**, kas liecina par to, ka iedzīvotāji atzinīgi novērtē pakalpojumu un norēķinos ar valsti arvien vairāk izmanto maksājumu kartes.

Starp Valsts kasi un AS „SEB banka” noslēgtā līguma par POS termināļu patapinājuma nodrošināšanu un *MasterCard* un *VISA* sistēmas maksājumu karšu pieņemšanu un ar šīm kartēm veikto darījumu apmaksu ietvaros **2011.gada 1.augustā Valsts kase, AS „SEB banka” un Valsts zemes dienests sadarībā ar karšu norēķinu centru (*FirstData Latvia*), ieviesa *VISA* un *MasterCard* sistēmu maksājumu karšu pieņemšanu pakalpojumu portālā www.kadastrs.lv. 2011.gada 6.decembrī šāds līgums tika noslēgts arī starp Valsts kasi, AS „Citadele banka” un Valsts zemes dienestu par *American Express* maksājumu karšu pieņemšanu portālā www.kadastrs.lv.**

CENTRALIZĒTAIS FINANŠU GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES RISINĀJUMS

Valsts kase kopš 2011.gada ir ieviesusi un uztur centralizēto resursu vadības sistēmu Horizon, **nodrošinot Finanšu ministrijas un tās padotības iestāžu (Finanšu ministrijas resora) finanšu vadības, grāmatvedības un personāla uzskaiti vienotā sistēmā.** Sistēma nodrošina finanšu ceturkšņa un gada pārskatu eksportu uz informācijas sistēmas „Valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskati” funkcionalitāti, samazinot manuālā darba apjomu. Centralizētais risinājums nodrošina grāmatvedības un personāla uzskaites principu ievērošanu pēc vienotām vadlīnijām un klasifikatoriem, iegūstot vienādi klasificējamus datus vadības lēmumu pieņemšanai. Ir iegūti arī relatīvie ietaupījumi – sistēma Finanšu ministrijas resorā instalēta uz viena servera: tās tehnisko uzturēšanu centralizēti veic Valsts kase un pārējām resora iestādēm vairs nav nepieciešams piešķirt finanšu un laika resursus grāmatvedības sistēmu tehnoloģiskajam atbalstam. Vienota instalācija nodrošina centralizētu klasifikatoru pārvaldību, nepieciešamās izmaiņas veicot Valsts kasē un vienlaicīgi tās nododot pārējām iestādēm.

Sistēmas ieviešanas laikā, izvērtējot grāmatvedības uzskaitē iesaistīto darbinieku noslodzi vienveidīgu manuālo operāciju veikšanai, kā arī lai nodrošinātu vienotu un efektīvu Finanšu ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaites procesa organizēšanu, Finanšu

ministrija pieņēma lēmumu par Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas grāmatvedības un personālvadības procesa pārņemšanu Valsts kasē no 2011.gada 1.marta. Turpinot grāmatvedības uzskaites procesa optimizēšanu Finanšu ministrijas resorā, Valsts kase no 2012.gada nodrošina arī Iepirkumu uzraudzības biroja grāmatvedības uzskaiti.

PAKALPOJUMU ATTĪSTĪŠANA PAŠVALDĪBĀM

2011.gadā Valsts kase izstrādājusi īstermiņa un vidēja termiņa plānu par Valsts kases pakalpojumu attīstīšanu, lai nodrošinātu pašvaldībām iespēju budžeta izpildi pilnā apmērā veikt Valsts kasē.

Tā kā pašvaldības un to iestādes ir viena no lielākajām un svarīgākajām Valsts kases klientu grupām, izvērtēts un piedāvāts arī pašvaldībām nepieciešamo pakalpojumu klāsts, kas nodrošinātu iespēju budžeta izpildi pilnā apmērā veikt Valsts kasē. Šobrīd Valsts kase pašvaldībām piedāvā un sniedz šādus pakalpojumus:

- 1) kontu atvēršanu;
- 2) maksājumu pakalpojumu sniegšanu;
- 3) pārskatu informācijas sistēmas lietošanu;
- 4) kredītkaršu un maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojumu;
- 5) iespēju veikt pašvaldību brīvo līdzekļu (kuri nav saņemti no valsts budžeta) ieguldījumu termiņnoguldījumā, ieguldījumā par konta atlikumu peļņu nesošā kontā vai ieguldījumā valsts vērtspapīros;
- 6) valsts budžeta aizdevumu izsniegšanu un apkalpošanu.

1.4. VALSTS KASES DARBĪBAS STRATĒIJĀ NOTEIKTO DARBĪBAS REZULTĀTU REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI VALSTS BUDŽETA IZPILDĒ

2.tabula. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

Nr.p.k.	Darbības rezultāts	Rezultatīvie rādītāji	Rādītāji (skaitliskās vērtības)		
			Pēdējais zināmais precīzais mērījums (2010.gads)	Plānotais 2011.gadā	Izpilde 2011.gadā
1.	Optimizēti budžeta izpildes procesa resursi	Ar budžeta elektronisko norēķinu sistēmas <i>eKase</i> starpniecību apstrādāto maksājumu īpatsvars kopējā maksājumu skaitā, %	99	99	99
		Valsts kases tiešsaistes datu apmaiņas sistēmu lietojošo iestāžu skaits, % no kopējo iestāžu skaita	-	50	2 ¹
		Ekonomiskajai klasifikācijai un maksājuma mērķim neatbilstošo valsts budžeta kontos ienākošo maksājumu (izņemot nodokļu maksājumus) skaita samazinājums, % no kopējo maksājumu skaita	-	20	- ²

1 Saskaņā ar apstiprināto projekta plānu budžeta elektronisko norēķinu sistēmas *eKase* tiešsaistes datu apmaiņas moduli ir paredzēts nodot ekspluatācijā 2012.gada 1.aprīlī. Savukārt esošo tiešsaistes datu apmaiņas sistēmas pilota versiju 2011.gadā izmantoja astoņi Valsts kases klienti.

2 Tā kā notiek vienotā pakalpojumu klasifikatora un vienotā attaisnojuma dokumentu identifikatora risinājuma, kas nodrošinās stratēģijā plānotā rezultāta sasniegšanu vidējā termiņā, izstrāde un ieviešana, 2011.gadam noteiktais rezultatīvais rādītājs nav sasniegts.

2. VALSTS PARĀDA VADĪBA

2.1. VALSTS PARĀDA VADĪBAS FUNKCIJAS RAKSTUROJUMS

Saskaņā ar finanšu ministra pilnvarojumu **Valsts kase veic valsts parāda un uz laiku brīvo valsts budžeta līdzekļu vadību, darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kā arī citus darījumus valsts parāda vadības ietvaros, kā arī organizē valsts budžeta aizdevumu un galvojumu izsniegšanu un uzraudzību.**

Gadskārtējais valsts budžeta likums nosaka maksimālo pieļaujamo neatmaksātā valsts parāda apmēru uz gada beigām, savukārt valsts parāda portfeļa un aizņēmumu vadības mērķus, pamatprincipus un uzdevumus valsts parāda vadības ietvaros vidējā termiņā nosaka **Latvijas Valsts parāda vadības stratēģija**, kuru apstiprina finanšu ministrs.

Saskaņā ar Latvijas Valsts parāda vadības stratēģiju **valsts parāda portfeļa vadība** ir piesardzīga un orientēta uz finanšu risku ierobežošanu un novēršanu, pieļaujot Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteikto atvasināto finanšu instrumentu izmantošanu vienīgi finanšu risku vadības nodrošināšanai. Savukārt **valsts aizņēmumu vadības** pieeja ir orientēta uz aizņemšanās iespēju, likviditātes un izdevīgu aizņēmumu nosacījumu nodrošināšanu.

Valsts aizņēmumu apjomu, valsts parāda līmeni un attiecīgi izmaksas, kas jānovirza parāda saistību izpildei, ietekmē **kopējās finansēšanas nepieciešamības apjoms**, kuru veido valsts budžeta finansiālā bilance, valsts budžeta aizdevumu izsniegšanai nepieciešamais finansējums, valsts parāda saistību dzēšamais apjoms, kā arī valsts budžeta cikla un saistību savlaicīgas izpildes nodrošināšanai noteikto likviditātes prasību izpildei nepieciešamais finansējums. Kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai kārtējā gadā plānotos pasākumus un finansēšanai piemērotāko finanšu instrumentu izvēli nosaka ikgadējs **valstiskās aizņemšanās plāns vidējam termiņam**, kuru,

ņemot vērā Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktās vadlīnijas, izstrādā Valsts kase un apstiprina finanšu ministrs, pirms apstiprināšanas saskaņojot viedokļus ar Latvijas Banku.

Valsts kase piedalās **valsts vārdā sniegto galvojumu** procesā, izskatot un izvērtējot ar valsts vārdā sniegto galvojumu izsniegšanu saistītos riskus, kā arī organizējot galvojuma līgumu parakstīšanu, t.i., izstrādā galvojuma līgumu, galvojuma apkalpošanas un uzraudzības līgumu un galvojuma nodrošinājuma līgumu projektus. Pēc galvojumu līgumu noslēgšanas Valsts kase kārtos valsts vārdā sniegto galvojumu saistību uzskaiti. Pieļaujamais valsts vārdā sniegto galvojumu apmērus un projekta īstenotājus nosaka gadskārtējais valsts budžeta likums.

Valsts parāda vadības ietvaros Valsts kase organizē trīs lielāko **starptautisko reitinga aģentūru – “Fitch Ratings”, “Standard & Poor`s” un “Moody`s Investors Service”**, kā arī Japānas reitingu aģentūras **“R&I”** analītiķu vizīti Latvijā, kā arī nodrošina tām regulāru informāciju par Latviju, kas ļauj reitingu aģentūrām aktualizēt savu viedokli. Balstoties uz pieejamo informāciju, investori novērtē iespējas veikt investīcijas Latvijā (t.sk. valsts emitētajos vērtspapīros). Līdz ar to kredītreitings valstij ir būtisks faktors finanšu līdzekļu pieejamībai, kā arī tas atspoguļojas aizņemto resursu cenā. Reitinga aģentūras ne tikai katru gadu pārskata Latvijas Republikas kredītreitingu un tā nākotnes novērtējumu, bet arī piešķir reitingu konkrētam valsts emitētajam vērtspapīram. 2011.gada beigās **Latvijas kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā ir Baa3 (“Moody`s Investors Service”) ar pozitīvu nākotnes vērtējumu (outlook), BBB- („Fitch Ratings”) ar stabilu nākotnes vērtējumu (outlook) un BB+ (“Standard & Poor`s” un „R&I”) ar pozitīvu nākotnes vērtējumu (Outlook). Aģentūras, paaugstinot valsts kredītreitingu un nākotnes vērtējumus uz pozitīviem, norādījušas uz Latvijas stabilo ekonomisko izaugsmi, spēcīgajām valsts finansēm, valsts ārējā parāda samazināšanos un pieaugošo stabilizācija banku sektorā. Valsts kases vadībā reizi gadā Ministru kabinets tiek informēts par Latvijas valsts kredītreitingu un faktoriem, kas to ietekmē, kā arī priekšlikumiem kredītreitinga uzlabošanai.**

2.2. VALSTS PARĀDA VADĪBAS STRATĒGIJA

Latvijas Valsts parāda vadības stratēģija nosaka **Valsts kases darbību vidējā termiņā, veicot valsts parāda vadību** saskaņā ar ekonomikas attīstības tendencēm, kā arī analizējot situāciju Latvijas un pasaules finanšu tirgū. Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā **noteikti valsts parāda vadības mērķi un uzdevumi.**

Latvijas Valsts parāda vadības stratēģija nodala parāda portfeļa vadību no aizņēmumu vadības. **Valsts parāda portfeļa vadības mērķis** ir optimizēt valsts parāda apkalpošanas izmaksas ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus.

Valsts aizņēmumu vadības mērķis ir nodrošināt pastāvīgu resursu piesaistes iespēju starptautiskajos un iekšzemes kapitāla tirgos ar optimāliem aizņemšanās darījumu nosacījumiem.

Valsts kase pēc nepieciešamības pārskata Latvijas Valsts parāda vadības stratēģiju un parāda portfeļa struktūras rādītāju atbilstību makroekonomiskajai un finanšu tirgus situācijai un prognozēm.

2.3. INVESTORU INFORMĒŠANAS PASĀKUMI

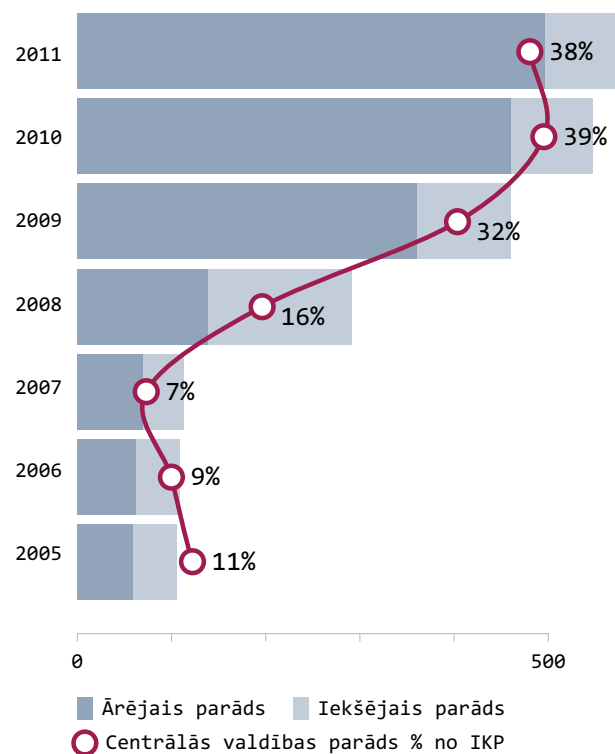
Lai īstenotu mērķtiecīgu investoru attiecību vadību, Valsts kase turpina regulāri informēt investorus un sadarbības partnerus, sagatavojot Valsts parāda vadības gada pārskatu, ceturkšņa biļetenus un apkopojot aktuālos nedēļas notikumus apskatos.

Katru gadu Valsts kase sagatavo analītisku **Valsts parāda vadības pārskatu** (latviešu un angļu valodā) par iepriekšējo gadu, lai klientiem, finanšu tirgus dalībniekiem, t.sk. esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem un valsts vērtspapīru investoriem, nodrošinātu informāciju

par valsts parāda vadības aktualitātēm, rezultatīvajiem rādītājiem un nākotnes tendencēm. Valsts parāda vadības pārskatu nosūta arī citiem pēc funkcijām līdzvērtīgiem valsts parāda vadības funkciju īstenotājiem ES (parāda vadības birojiem), kā arī vairākām Latvijas Republikas vēstniecībām ārvalstīs. Šāda informācijas pasniegšanas forma par aktuālāko Latvijas valsts parāda vadībā no sadarbības partneru (t.sk. banku) puses novērtēta pozitīvi.

Reizi ceturksnī Valsts kase savā interneta mājas lapā publicē **Valsts parāda vadības ceturkšņa biļetenu** (latviešu un angļu valodā), kurā sniedz aktuālos valsts budžeta izpildes un parāda vadības datus, aktuālo informāciju par Latvijas kredītreitingu, iekšējo un ārējo aizņēmumu, parāda vadības portfeļa vadību, valsts vērtspapīru izsoļu tendencēm un rezultātiem, kā arī par pašvaldību aizņēmumiem.

Ik nedēļu Valsts kase apkopo, nosūta investoriem un publicē interneta mājas lapā **Nedēļas notikumu apskatu** (angļu valodā) par valsts budžetu un parāda vadību, aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā, ekonomikā un politikā.

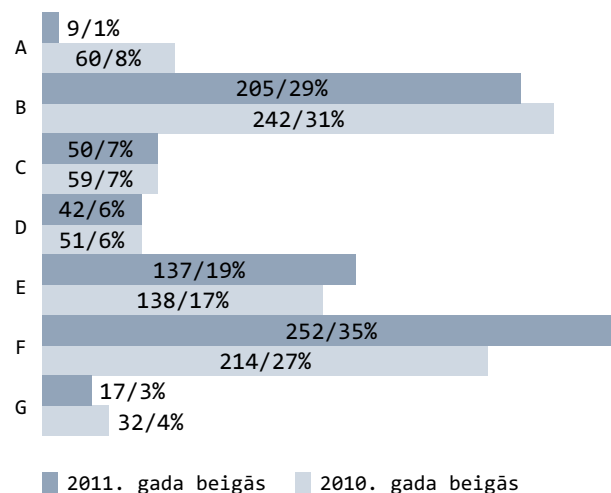
2.attēls. Centrālās valdības parāds (nominālvērtībā) 2005.-2011.gadā (milj. LVL / % no IKP)

Avots: Valsts kase

2.4. VALSTS PARĀDA IZMAIŅAS

2011.gada kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai 1 092,8 milj. latu apmērā, t.sk. valsts iekšējā un ārējā parāda saistību pārfinansēšanai 511,4 milj. latu apmērā, veikti aizņēmumi iekšējā un starptautiskajā finanšu tirgū, kā arī izmantots starptautiskā aizņēmuma programmas finansējums.

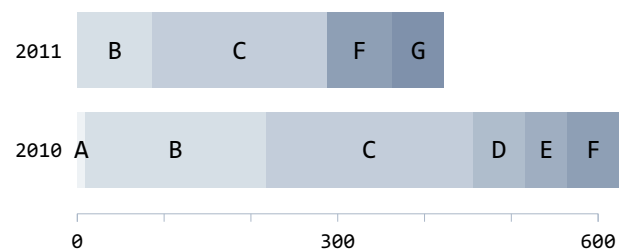
Ņemot vērā 2011.gadā centrālās valdības īstenoto aizņemšanos un parāda dzēšanu, **valsts parāds 2011.gadā ir palielinājies par 274,0 milj. latu** un 2011.gada beigās sasniedza 5 216,3 milj. latu nominālvērtībā jeb 38% no IKP, nepārsniedzot gadskārtējā valsts budžeta likumā 6 000 milj. latu apmērā noteikto maksimālo parāda līmeni uz gada beigām (sk. 2.attēlu).

A 6-m / B 1-g / C 2-g / D 3-g / E 5-g / F 10-g / G 11-g

3.attēls. Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā (milj. LVL / % no kopsummas) m – mēnešu, g – gadu

Avots: Valsts kase

A 3-m parādzīmes / B 6-m parādzīmes / C 12-m parādzīmes
D 2-g obligācijas / E 3-g obligācijas / F 5-g obligācijas
G 10-g obligācijas

4.attēls. Valsts vērtspapīru emisijas 2010. un 2011.gadā sadalījumā pa dzēšanas termiņiem (milj. LVL) m – mēnešu, g – gadu

Avots: Valsts kase

2.5. VALSTS IEKŠĒJAIS PARĀDS

Valsts iekšējais parāds pēc nomināla 2011.gada 31.decembrī bija **717,9 milj. latu**, no kuriem būtiskāko daļu veido latu parāds (iekšējā aizņēmuma vērtspapīri) 712,3 milj. latu.

2011.gadā bija novērojams **iekšējā parāda samazinājums par 78,1 milj. latu** pēc nomināla, t.sk. latu parāds samazinājies par 83,7 milj. latu pēc nomināla, bet valūtu parāds pieaudzis par 5,6 milj. latu pēc nomināla.

2011.gadā ir mainījies apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru veidu procentuālais īpatsvars iekšējā parādā (sk. 3.attēlu).

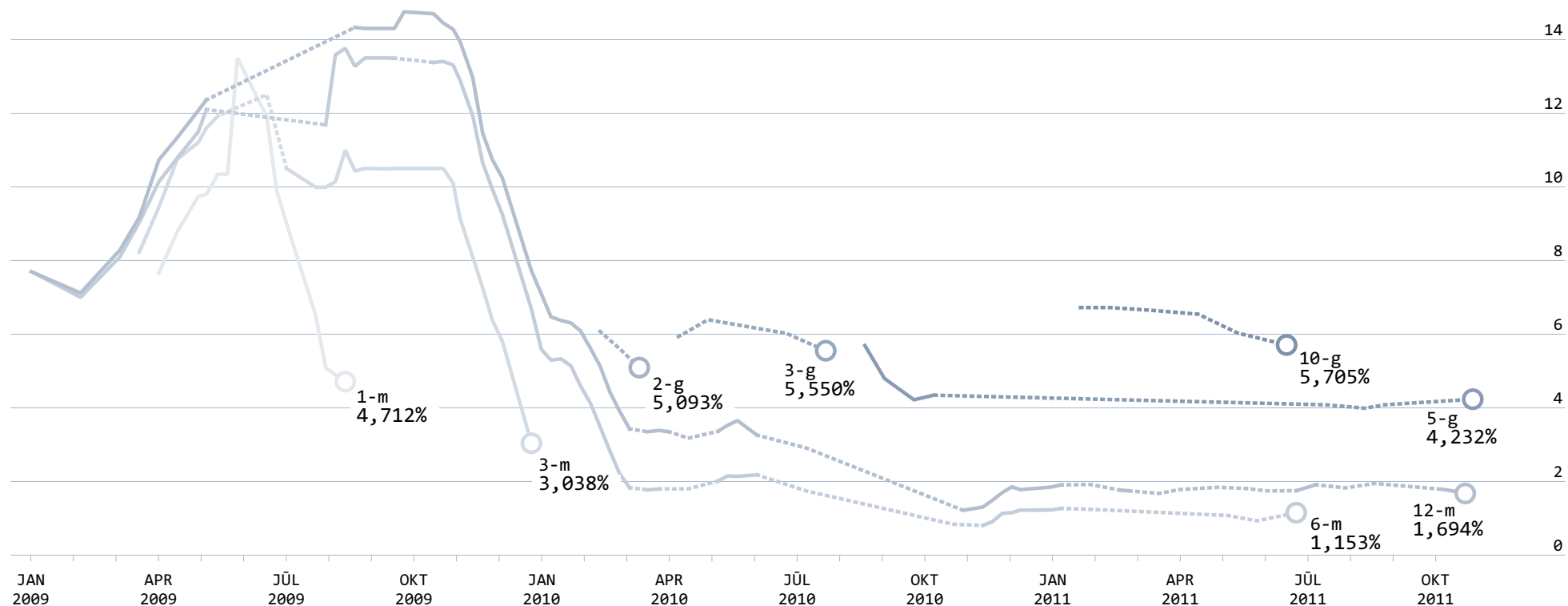
2011.gadā Valsts kase turpināja regulāras valsts vērtspapīru izsoles, piedāvājot investoriem iegādāties gan īstermiņa, gan ilgtermiņa valsts vērtspapīrus. Valsts kase rīkoja sešu un 12 mēnešu parādzīmju emisijas, galvenokārt, lai nodrošinātu relatīvi lētus likviditātes resursus un uzturētu iekšējā aizņēmuma vērtspapīru tirgu, kā arī nodrošinātu īstermiņa latu resursu aizņemšanās etalona regulāru aktualizēšanu tirgū. Savukārt, **lai nodrošinātu pietiekamu ieguldījumu apjomu institucionālajiem investoriem, Valsts kase piedāvāja piecu gadu obligāciju programmu un atsāka piedāvāt 10 gadu obligāciju programmu, kas samazināja arī ar valsts iekšējo parādu saistītos pārfinansēšanas riskus un nodrošināja parāda apkalpošanas izmaksu fiksēšanu relatīvi zemākos līmeņos.**

IEKŠĒJIE AIZŅĒMUMI

Lai uzturētu vērtspapīru tirgu un nodrošinātu pietiekamu ieguldījumu apjomu institucionālajiem investoriem, Valsts kase, tāpat kā 2010.gadā, arī 2011.gadā turpināja iekšējās valsts vērtspapīru izsoles: 2010.gadā ar iekšējiem valsts vērtspapīriem piesaistīto resursu apjoms bija 630,3 milj. latu, 2011.gadā – 427,1 milj. latu, tādējādi, salīdzinot ar 2010.gadu, kopumā no vērtspapīru emisijām **2011.gadā iekšējā finanšu tirgū piesaistīto resursu apjoms samazinājies par 203,2 milj. latu.**

No valsts iekšējā aizņēmuma instrumentiem 2011.gada finansēšanas nepieciešamības segšanai izmantotas īstermiņa valsts iekšējā aizņēmuma parādzīmes ar dzēšanas termiņu seši un 12 mēneši, kā arī vidējā termiņa valsts iekšējā aizņēmuma obligācijas ar dzēšanas termiņu pieci un 10 gadi.

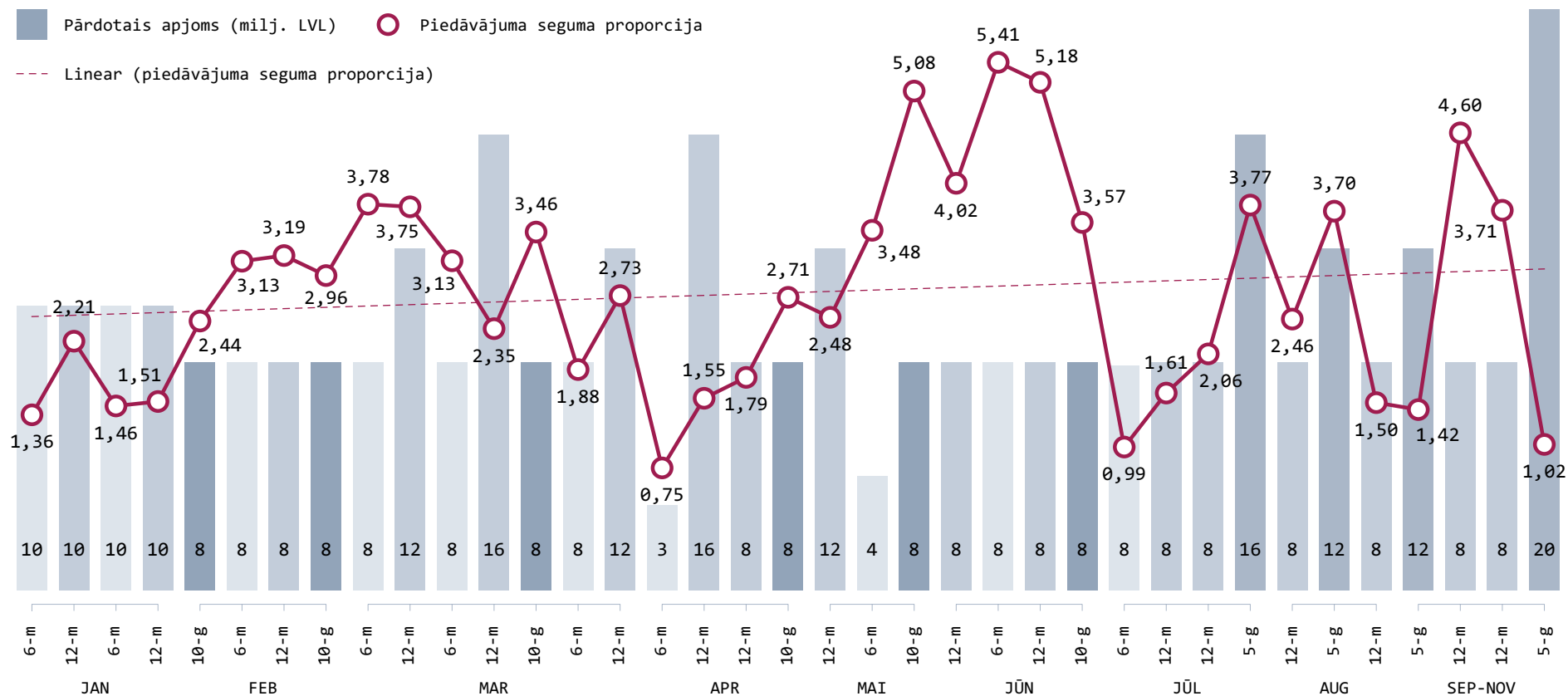
2011.gada februārī Valsts kase pēc gandrīz trīs gadu pārtraukuma veiksmīgi atsāka ilgtermiņa obligāciju (ar 10 gadu atmaksas termiņu) programmu, kas turpināja 2010.gada uzsākto peļņas liknes pagarināšanas procesu. Tādējādi tika atjaunots pilna spektra piedāvājums valsts vērtspapīriem, kāds tas bija pirms starptautiskā aizņēmuma programmas. Pirmajā pusgadā, regulāri vienu reizi mēnesī piedāvājot 10 gadu obligācijas un galvenokārt orientējoties uz institucionālajiem investoriem, investoru interese bija pietiekami liela, un pakāpeniski samazinājās vidējās peļņas likmes. Kopš 2011.gada februāra – ilgtermiņa obligāciju programmas sākuma – 10 gadu obligācijas vidējās peļņas likmes samazinājās no 6,724% līdz 5,705% (-1,01%) pretēji pasaules finanšu tirgos novērotajai ilgtermiņu likmju pieauguma tendencei.

5.attēls. Valsts vērtspapīru konkurējošajās izsolēs noteiktās vidējās svērtās procentu likmes m – mēnešu, g – gadu

Avots: Valsts kase

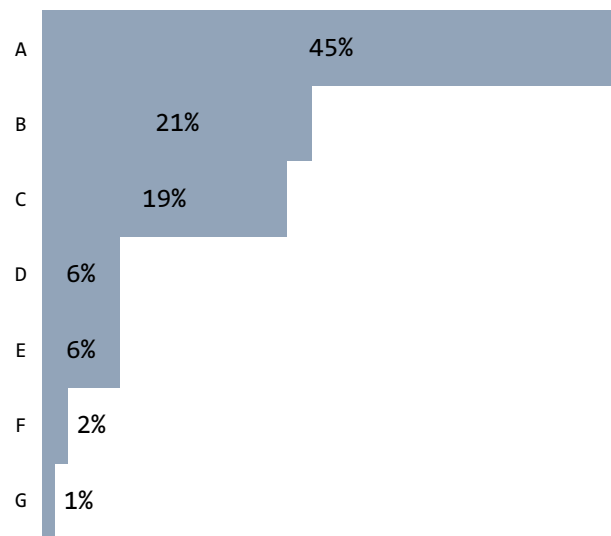
10 gadu obligāciju emisiju veiksmīga atsākšana bija svarīga institucionālo investoru pieprasījuma apmierināšanai (tirgus darbības sekmīgai atjaunošanai) un Māstrihtas kritērija etalona (*benchmark*) likmes atbilstības noteikšanai, kā arī labs priekšnosacījums ārējā tirgus aizņēmuma organizēšanai. Veiksmīgā 10 gadu obligāciju programmas atsākšana ļāva samazināt īsākā termiņa (sešu un 12 mēnešu) vērtspapīru emisiju apjomu un biežumu, Valsts kasei pārsvarā koncentrējoties uz vidēja un ilgtermiņa obligāciju emisiju.

6.attēls. Valsts vērtspapīru sākotnējās tirdzniecības aktivitāte konkurējošajās daudzscenu izsolēs m – mēnešu, g – gadu

Avots: Valsts kase

Piedāvājuma seguma proporcija konkurējošajās daudzscenu izsolēs gada laikā lielākoties bija augstāka par vienu: pieprasījums pārsniedza piedāvājumu, reizēm pat vairāk nekā piecas reizes. Īpaši augsts pieprasījums pēc valsts vērtspapīriem bija vērojams maijā un jūnijā organizētajās valsts vērtspapīru emisijās, kas saistīts ar tirgus dalībnieku noskaņojumu un pozitīvajiem tirgus datiem.

- A Eiropas Komisija
- B Starptautiskais Valūtas fonds
- C Euroobligācijas
- D Pasaules Banka
- E Eiropas Investīciju banka
- F Ziemeļu Investīciju banka
- G Pārējie

7.attēls. Valsts ārējais parāds 2011.gada 31.decembrī sadalījumā pa aizdevējiem (%)

Avots: Valsts kase

2.6. VALSTS ĀRĒJAIS PARĀDS

Valsts ārējais parāds pēc nomināla 2011.gada 31.decembrī bija **4 498,3 milj. latu**.

2011.gadā valsts ārējais parāds **palielinājās par 351,8 milj. latu**, kas saistīts ar to, ka 2011.gadā Latvija atgriezās starptautiskajos finanšu tirgos, kā arī ar jauno eiroobligāciju emisiju 500 milj. ASV dolāru apmērā. Lielāko daļu valsts ārējā parādā veido aizņēmumi no Eiropas Komisijas (45%). Nedaudz mazāku valsts ārējā parāda daļu veido SVF aizdevumi (21%) un aizņēmumi starptautiskajā kapitāla tirgū (19%), kas ir eiroobligācijas ar dzēšanas termiņu 2014., 2018. un 2021.gads (sk. 7.attēlu).

ĀRĒJIE AIZŅĒMUMI FINANŠU TIRGŪ

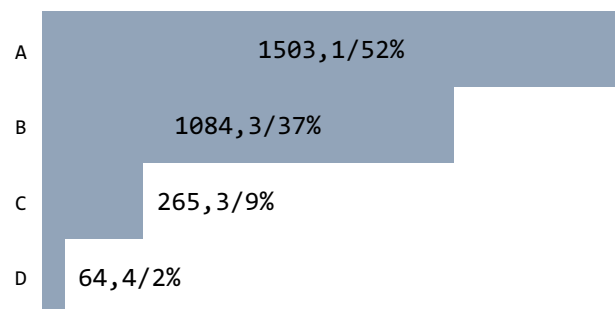
2011.gada 9.jūnijā Latvija veiksmīgi atgriezās starptautiskajos finanšu tirgos, emitējot 10 gadu obligācijas 500 milj. ASV dolāru vērtībā ar fiksētā ienākuma likmi 5,25% gadā un dzēšanas datumu 2021.gada 16.jūnijā. **Ar šo emisiju apliecināta Latvijas spēja patstāvīgi finansēt budžeta vajadzības** un ir ielikts drošs pamats aizņēmumu sekmīgai pārfinansēšanai turpmākajos gados finanšu un kapitāla tirgos. Šī obligāciju emisija veikta, realizējot apstiprināto vidējā termiņa aizņemšanās stratēģiju, un uzskatāma kā nozīmīgs sākumpunkts, uzsākot starptautiskās aizņēmuma programmas pārfinansēšanu.

STARPTAUTISKĀ AIZŅĒMUMA PROGRAMMA

Starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros saņemtais finansējums 2009.-2011.gadā bija būtisks valsts budžeta izpildes un finansiālo saistību finansēšanas avots, kā arī tas nodrošināja

iespēju uzturēt valdības rīcībā esošo resursu rezervi, kas bija viens no būtiskākajiem faktoriem valsts maksātspējas apliecināšanai, finanšu tirgus svārstību nomierināšanai un investoru uzticības atgūšanai periodā, kad, ņemot vērā Latvijas ekonomiskās attīstības tempu strauju kritumu un valsts kredītreitingu samazināšanos līdz spekulatīvajam līmenim, valstiskās aizņēmšanās iespējas finanšu tirgos bija stipri ierobežotas.

Finansējums 7,5 mljrd. eiro apmērā starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros bija pieejams 2008.-2011.gadā, lai stabilizētu Latvijas finanšu sistēmu, pārstrukturizētu Latvijas tautsaimniecību, paaugstinātu valsts konkurētspēju, kā arī mazinātu ekonomikas attīstību bremzējošo risku iedarbību, tādējādi radot stabilu pamatu ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei.

- A Valsts budžeta deficīta un valsts budžeta aizdevumu finansēšana
- B Valsts parāda atmaksa
- C Atbalsts finanšu sektora stabilitātei (termiņnoguldījums AS "Parex banka" sindicēto kredītu atmaksai)
- D ERAB atbalsts AS "Parex banka"

8.attēls. Starptautiskā aizņēmuma programmas resursu izlietojums (uz 2011.gada 31.decembri, milj. LVL / %)

Avots: Valsts kase

Starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros 2011.gadā tika saņemta pēdējā aizņēmuma daļa no Pasaules Bankas 100 milj. eiro apmērā. Kopā starptautiskā aizņēmuma programmas darbības laikā saņemto aizņēmumu apjoms sasniedza 3,1 mljrd. latu, veidojot ~60% no kopējā sākotnēji paredzētā programmas apjoma (sk. 3.tabulu). Finansēšanas nepieciešamības segšanai programmas darbības laikā kopā tika apgūti 2,9 mljrd. latu (sk. 8.attēlu). Saņemto aizņēmumu atlikums Valsts kases kontos Latvijas Bankā 2011.gada beigās bija 220,5 milj. latu, no kuriem 174,8 milj. latu saskaņā ar aizdevēju prasībām joprojām ir iezīmēti iespējamiem finanšu sektora stabilizācijas pasākumiem.

2011.gada decembrī starptautiskā aizņēmuma programma ir oficiāli noslēgusies, tās darbības laikā nodrošinot pamatu Latvijas tautsaimniecības ilgtspējīgai izaugsmei.

3.tabula. Starptautiskās aizņēmuma programmas ietvaros saņemtais finansējums, milj. EUR)³

Aizdevējs	Saņemtais finansējums				Saņemtais finansējums KOPĀ pa aizdevējiem	Pieejamais, bet nepieprasītais finansējums	Finansējums KOPĀ
	2008	2009	2010	2011			
SVF	600	200	300		1100	600	1700
Eiropas Komisija		2200	700		2900	200	3100
Pasaules Banka		200	100	100	400		400
Ziemeļvalstis					0	1900	1900
Čehijas Republika, Polija					0	300	300
ERAB - ieguldījums AS "Parex banka" akciju un subordinētajā kapitālā		100			100		100
KOPĀ	600	2700	1100	100	4500	3000	7500

Avots: Valsts kase

AIZŅĒMUMI NO EIB UN EPAB

2008.gada 30.oktobrī tika parakstīts līgums ar EIB par aizdevumu ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu valsts budžeta līdzfinansējuma nodrošināšanai 2007. līdz 2013.gada programmēšanas periodam. Līguma summa 2009.gada 26.februārī tika palielināta līdz 750 milj. eiro, no kuriem saņemti ir 225 milj. eiro. Aizdevums paredzēts ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu līdzfinansēšanai 2007.-2013.gada plānošanas periodā, un tas izmantojams projektiem uzņēmējdarbības veicināšanai, īpaši – inovāciju veicināšanai. Finanšu līdzekļi pieejami arī nodarbinātības attīstībai – augstākās izglītības, tālākizglītības un mūžizglītības

³ Summas noapaļotas uz augšu.

veicināšanai, investīcijām infrastruktūras attīstībai – transporta sistēmas, informācijas tehnoloģiju, kā arī videi draudzīgu energoresursu attīstībai. Lai saskaņā ar Valsts kases aizņemšanās stratēģiju vidējam termiņam saglabātu iespēju piesaistīt EIB resursus, 2011.gadā panākta vienošanās ar banku par aizdevuma izmaksas pieprasījuma iesniegšanas termiņa pagarinājumu līdz 2012.gada 30.oktobrim.

2009.gada 30.aprīlī parakstīts līgums ar EPAB projektu līdzfinansēšanai izglītības sfēras, pilsētvides un lauku vides sakārtošanā 50 milj. eiro apjomā. Ir saņemta pirmā aizdevuma daļa – 25 milj. eiro. Pēc sarunām ar EPAB aizdevuma izņemšanas termiņš tika pagarināts līdz 2012.gada 30.jūnijam, tādējādi saglabājot iespēju pieprasīt atlikušo aizdevuma daļu.

LATVIJA PUBLISKAJOS KAPITĀLA TIRGOS

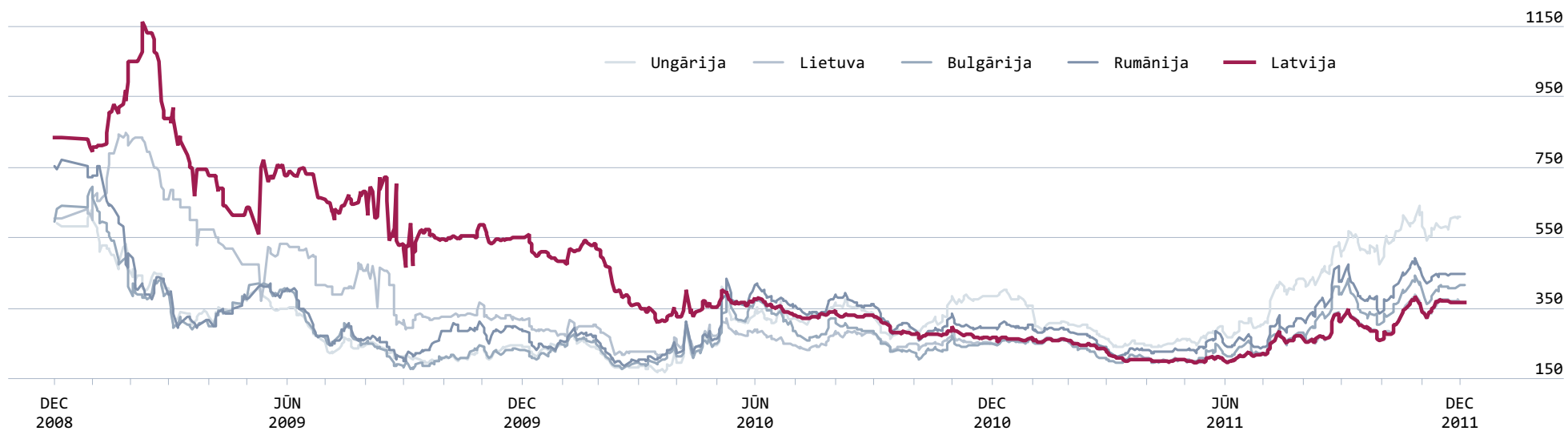
Valsts CDS līmenim ir būtiska loma jaunu aizdevumu resursu cenas noteikšanā no investoru puses, jo, ņemot vērā Latvijas eiroobligāciju relatīvi zemos tirdzniecības apjomus, tas atspoguļo augstāku riska pakāpi un nosacīti ietver tirgus gaidas par kredītriska izmaiņām nākotnē.

2011.gada pirmajā pusē Latvijas finanšu situācijas stabilizēšanās un pozitīvās kredītreitinga izmaiņas atspoguļojās Latvijas eiroobligāciju otrreizējos tirdzniecības līmeņos, kā arī Latvijas CDS kotāciju līmeņos. Savukārt 2011.gada otrajā pusē eiro zonas valstu kopējais tirgus saspringums tiešā veidā ietekmēja arī vērtspapīru uzcenojumus otrreizējā tirgū un CDS līmeņus.

9.attēls. Latvijas emitēto eiroobligāciju peļņas likmes otrreizējā tirgū (bāzes punkti)

Avots: Bloomberg, Valsts kase

10.attēls. Piecu gadu CDS līmenis Latvijai, Rumānijai, Bulgārijai, Lietuvai, Ungārijai (bāzes punkti)

Avots: Bloomberg

2.7. VALSTS PARĀDA PORTFEĻA VADĪBA

2011.gadā ievēroti visi Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji, savukārt minimālais latu parāda īpatsvars parāda portfeli atradās pieļaujamās novirzes robežās (sk. 4.tabulu).

4.tabula. Valsts parāda struktūras rādītāju atbilstība Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajiem valsts parāda portfeļa struktūras rādītājiem

RĀDĪTĀJI	FAKTISKIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI 31.12.2010.		FAKTISKIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI 31.12.2011.		STRATĒGIJĀ NOTEIKTIE PARĀDA STRUKTŪRAS RĀDĪTĀJI	
Latu parāda īpatsvars	16,1%		13,7%		≥ 35% ⁴	
Dzēšanas profils	< 1 gadu	< 3 gadiem	< 1 gadu	< 3 gadiem	< 1 gadu	< 3 gadiem
	< 7,9%	< 24,7%	10,0%	43,1%	< 25%	< 50%
Fiksēto likmju īpatsvars	75,6%		79,5%		≥ 60%	
Vidējais svērtais fiksētais periods gados	3,62		3,50		3,4 – 4,0	
Valūtu kompozīcija tīrajam valūtu parādam	EUR 100,05%		EUR 99,74%		EUR 100% (+/- 5%)	

Avots: Valsts kase

Atkāpes no latu parāda minimālā īpatsvara rādītāja ir radušās iepriekšējos gados un ir saistītas ar to, ka, ņemot vērā ievērojamos aizņemšanās apjomus no SVF, Eiropas Komisijas u.c.

⁴ Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā ir noteikts, ka latu parāda īpatsvaram valsts parāda portfeli ir jābūt vismaz 35% ar nosacījumu, ka latu parāda īpatsvars vidējā termiņā jānodrošina vismaz 35% apmērā, ja tas atbilst Latvijas valsts makroekonomikas, kapitāla tirgus un visas finanšu sistēmas attīstības tendencēm un ja Valsts kases rīkotajās valsts iekšējā aizņēmuma vidēja un ilgtermiņa vērtspapīru sākotnējās izvietošanas izsolēs piedāvāto vidējo svērto ienesīguma likmju uzņemums ir mazāks par 100 bāzes punktiem virs aizņemšanās iespēju eiro valūtā līmeņa.

starptautiskajiem aizdevējiem, nebija iespējams piesaistīt aizņēmumus latos tādā apmērā, lai kompensētu valsts parāda apjoma pieaugumu ārvalstu valūtās. Palielinoties pieprasījumam pēc iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem, 2011.gada pirmajos trīs ceturkšņos tika novērots latu parāda pieaugums, tomēr pēc Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes pieņemtā lēmuma par AS “Latvijas Krājbanka” darbības apturēšanu 2011.gada novembrī, kam bija būtiska ietekme uz likviditātes situāciju un pieprasījumu pēc iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem, latu parāda apmērs ir samazinājies. Ierobežojošs apstāklis latu aizņēmumu palielināšanai turpmāk būs latu tirgus kapacitāte.

Lai ievērotu Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktos parāda vadības portfeļa rādītājus, 2011.gadā tīrā valūtu parāda atklātās pozīcijas vadībai un kopējā parāda portfeļa fiksēto likmju īpatsvara un procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda (*duration*) rādītāja palielināšanai izmantoti valūtas nākotnes pirkšanas darījumi un valūtu un procentu likmju mijmaiņas darījumi – noslēgti jauni, kā arī pārtraukti iepriekš noslēgtie darījumi.

2011.gada sākumā pēc veiktajām valūtu aktīvu: ASV dolāru, Lielbritānijas mārciņu un Japānas jenu konvertācijām uz latiem palielinājās tīrā valūtu parāda atklātā pozīcija, bet tā joprojām atradās Latvijas Valsts parāda stratēģijā noteiktās pieļaujamās novirzes robežās. Ņemot vērā 2011.gadā 1.ceturknī novēroto eiro valūtas vērtības pieauguma tendenci, tika pieņemts lēmums noslēgt vairākus valūtas nākotnes pirkšanas darījumus, tādējādi aizverot pēc valūtu konvertācijām izveidojušos tīro valūtu parāda atklāto pozīciju un nofiksējot valsts parādu zemākā līmenī nekā pirms atklātās pozīcijas izveidošanās. **Minēto darbību rezultātā Valsts kase ir panākusi valsts parāda samazinājumu.**

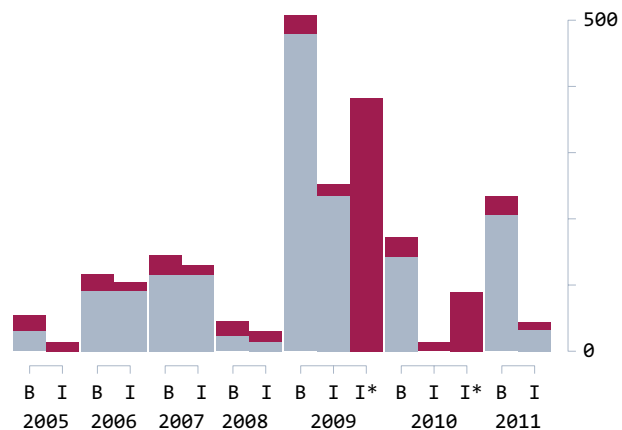
Tīrā valūtu parāda atklātās pozīcijas vadībai 2011.gadā noslēgti arī vairāki valūtu un procentu likmju mijmaiņas darījumi, nodrošinot tās saglabāšanu Latvijas Valsts parāda stratēģijā noteiktās pieļaujamās novirzes robežās.

Ņemot vērā procentu likmju samazinājuma tendenci eiro zonā, kas tika novērota, sākot ar 2011.gada 2.ceturksni, noslēgto procentu likmju mijmaiņas darījumu tirgus vērtība 2011.gada laikā samazinājās. Lai palielinātu *duration* rādītāju, kā arī lai samazinātu darījuma partneru risku, Valsts kase 2011.gada sākumā pieņēma lēmumu par atsevišķa procentu likmju mijmaiņas darījuma pārtraukšanu. Savukārt 2011.gada 4.ceturksnī, kad eiro zonā ilgtermiņa procentu likmes atradās vēsturiski zemos līmeņos, Valsts kase noslēdza jaunu procentu likmju mijmaiņas darījumu, lai palielinātu *duration* rādītāju un saglabātu to noteiktajās pieļaujamajās robežās. Tādējādi Valsts kase, veicot procentu likmju riska vadības pasākumus, **2011.gadā ir panākusi parāda apkalpošanas izmaksu samazinājumu.**

2.8. VALSTS SNIEGTIE GALVOJUMI

Likuma par budžetu un finanšu vadību 37.pants nosaka, ka **tikai finanšu ministram ir tiesības valsts vārdā gadskārtējā valsts budžeta likuma ietvaros sniegt galvojumus, kas uzliek saistības valsts līdzekļiem** valsts investīciju projektu un komercdarbības atbalsta programmu īstenošanai, kā arī studiju un studējošo kreditēšanai.

Valsts kase nodrošina valsts vārdā sniegto galvojumu pretendentu atlasī un procesu, kādā gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā tiek iekļauts galvojuma pretendentu un to projektu saraksts, kā arī piedalās valsts vārdā sniegto galvojumu izsniegšanas procesā, izskatot un izvērtējot ar valsts vārdā sniegto galvojumu izsniegšanu saistītos riskus un sagatavojot finanšu ministra lēmumu, galvojuma līgumu, galvojuma

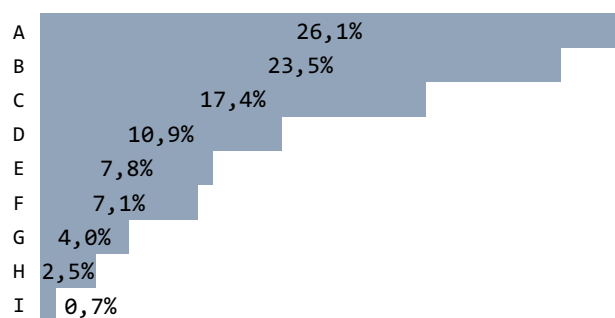

■ Projektu realizācijai
 ■ Studiju un studējošo kreditēšanai

B Budžetā / I Izsniegts / I* Izsniegts (8.1 pants)

11.attēls. Valsts izsniegtie galvojumi 2005.-2011.gadā (milj. LVL)

Avots: Valsts kase

A Veselības aprūpe / B Izglītība / C Mazie un vidējie uzņēmumi
 D Rūpniecība / E Transports / F Sports / G Valsts sektors
 H Komunālie pakalpojumi / I Enerģija

12.attēls. Vispārējā kārtībā sniegto valsts galvoto aizdevumu izlietojums pa nozarēm (%)

Avots: Valsts kase

apkalpošanas līgumu un galvojuma nodrošinājuma līgumu projektus. Pēc galvojumu līgumu noslēgšanas Valsts kase **kārto valsts vārdā sniegto galvojumu saistību uzskaiti.** Pieļaujamais valsts vārdā sniegto galvojumu apmērs un projekta īstenotājus nosaka gadskārtējais valsts budžeta likums.

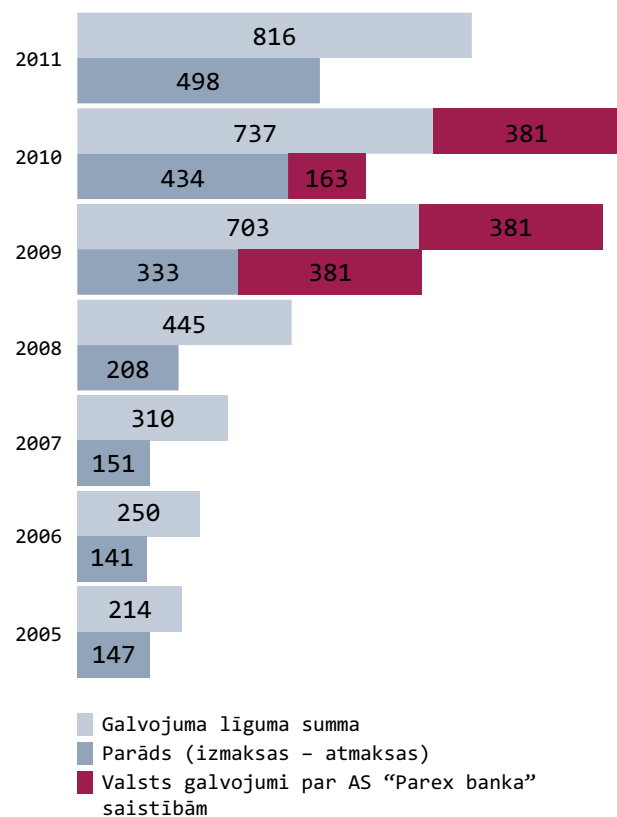
Analizējot citu valstu pieredzi, veicot potenciālo valsts galvojumu saņēmēju un galvojumu mērķu analīzi, kā arī veicot riska likmes un valsts galvojumu nodrošinājuma izvērtējumu, 2011.gadā Valsts kase izstrādāja **valsts galvojumu sniegšanas pamatprincipus**, kuri turpmāk tiks izmantoti, lai nodrošinātu efektīvu valsts galvojuma kā atbalsta instrumenta izmantošanu, vienlaikus samazinot šī atbalsta instrumenta ietekmi uz valsts parādu un budžeta deficītu.

2011.gadā izsniegti gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētie valsts galvojumi par studiju un studējošo saistībām par kopējo summu 12 milj. latu: biedrībai „Latvijas Olimpiskā komiteja” – 3,2 milj. latu, SIA „Latvijas Piens” – 5 milj. latu, valsts AS „Valsts nekustamie īpašumi” – 23,833 milj. latu.

Saskaņā ar likuma „Par valsts budžetu 2011.gadam” 11.pantu valsts vārdā sniegts galvojums par AS “Citadele banka” aizņēmumu no EIB 71 milj. latu apmērā atbilstoši Eiropas Komisijas saskaņotajam AS “Parex banka” Valsts atbalsta restrukturizācijas plānam.

Valsts galvotie aizdevumi izsniegti arī dažādu nozaru atbalstam: 17,4% – mazo un vidējo uzņēmumu attīstības veicināšanai, 26,1% – veselības aprūpei, 23,5% – izglītībai, 10,9% – rūpniecībai.

Saskaņā ar likuma “Par valsts budžetu 2012.gadam” 7.pantu plānots valsts vārdā sniegt galvojumus par kopējo summu 124,13 milj. latu, no kuriem galvojumi valsts AS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” – 71 milj. latu apmērā un SIA „JP Termināls” 24,402 milj. latu ir 2011.gadā neizsniegtie

13.attēls. Valsts galvoto aizdevumu atlikums (tūkst. LVL)

Avots: Valsts kase

galvojumi, kuri pārnesti izsniegšanai 2012.gadā. Galvojumiem studiju un studējošo kreditēšanai paredzēti 28,7 milj. latu, kā arī saskaņā ar likuma „Par valsts budžetu 2012.gadam” 12.pantu, papildus 7.pantā minētajiem galvojumiem plānots valsts vārdā sniegt galvojumu par valsts AS „Latvijas Hīpotēku un zemes banka” saistībām pret starptautiskajiem kreditoriem 49 milj. latu apmērā.

Valsts galvoto aizdevumu atlikums 2011.gada beigās ir 498,4 milj. latu (sk. 13.attēlu), kas salīdzinājumā ar valsts galvoto aizdevumu atlikumu 2010.gada beigās – 597,1 milj. latu ir samazinājies par 98,7 milj. latu.

2.9. PUBLISKĀS UN PRIVĀTĀS PARTNERĪBAS VEICINĀŠANA

Valsts kase atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 6.oktobra noteikumiem Nr.1152 “Kārtība finanšu un ekonomisko aprēķinu veikšanai, publiskās un privātās partnerības līguma veida noteikšanai un atzinuma par finanšu un ekonomiskajiem aprēķiniem sniegšanai” ir līdzdarbojusies PPP projektu izvērtēšanas un uzraudzības mehānismā, sniedzot viedokli gan par projektu finanšu un ekonomiskajos aprēķinos minēto nosacījumu precizēšanas nepieciešamību, gan arī par projektu paredzamo ietekmi uz valsts budžeta ilgtermiņa saistību apjomu un valsts parādu (sniegti atzinumi par pieciem PPP projektiem).

Vienošanās ar starptautiskajiem aizdevējiem nosaka ierobežojumus tādiem PPP projektiem, kuru ietekme uz valsts budžeta ilgtermiņa saistību apjomu ir negatīva. Tikai viena projekta – „Sedas pilsētas centralizētās siltumapgādes sistēmas attīstība” – ietekme uz valsts budžeta ilgtermiņa saistību apjomu netika novērtēta kā negatīva, kas ļauj veikt tālākas darbības ar šo projektu atbilstoši Publiskās un privātās partnerības likumam.

Valsts kase iesaistījās arī Ministru kabineta 2009.gada 6.oktobra noteikumu Nr.1152 “Kārtība finanšu un ekonomisko aprēķinu veikšanai, publiskās un privātās partnerības līguma veida noteikšanai un atzinuma par finanšu un ekonomiskajiem aprēķiniem sniegšanai” grozījumu sagatavošanā. Lai izvērtētu projekta lietderību un novērtētu tā fiskālo ietekmi, noteikumos panāktas būtiskas izmaiņas, nosakot kā obligātu prasību projektu iesniedzējiem finanšu aprēķinus iesniegt Microsoft Office Excel vai ekvivalentā formātā, kas nodrošina aprēķinos izmantoto formulu pārskatāmību. 2011.gadā uzsākts darbs pie Publiskās un privātās partnerības likuma grozījumu projekta izstrādes.

2.10. VALSTS KASES DARBĪBAS STRATĒIJĀ NOTEIKTO DARBĪBAS REZULTĀTU REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI VALSTS PARĀDA VADĪBĀ

5.tabula. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā

Nr.p.k.	Darbības rezultāts	Rezultatīvie rādītāji	Rādītāji (skaitliskās vērtības)		
			Pēdējais zināmais precīzais mērījums (2010.gads)	Plānotais 2011.gadā	Izpilde 2011.gadā
1.	Nodrošināti valsts budžeta izpildes finansēšanai un valsts parāda pārfinansēšanai nepieciešamie finanšu resursi ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts kapitāla tirgus un finanšu sistēmas attīstību.	Nodrošināta apstiprināto valsts parāda portfeļa vadības rādītāju ievērošana (%)	100	100	100
2.	Veikti investoru attiecību vadības programmas pasākumi (investoru tikšanās, telefonkonferences, videokonferences, informatīvu materiālu izstrādāšana un nosūtīšana).	Īstenoti Resursu piesaistīšanas plānā paredzētie investoru attiecību pasākumi (%)	100	100	100
3.	Veikti pasākumi, kas orientēti uz Valsts kases kompetencē esošo Māstrihtas kritēriju ievērošanu.	Vispārējās valdības parāds gada beigās nepārsniedz Māstrihtas līgumā vispārējās valdības parāda līmenim noteikto kritēriju (% no IKP)	44,7% no IKP (kritērijs – 60% no IKP).	atbilstoši kritērijam	Operatīvais novērtējums: 44,3% no IKP (kritērijs – 60% no IKP). ⁵
		Ievērots ilgtermiņa procentu likmes kritērijs (valdības iekšējā aizņēmuma ~10 gadu obligācijas likmes nedrīkst pārsniegt 2% + trīs inflācijas ziņā labāko dalībvalstu vidējo rādītāju)	Uz 2010.gada decembri Māstrihtas kritērijs – valsts ilgtermiņa vērtspapīru likmei bija 5,20%. Latvijas valsts vērtspapīru ilgtermiņa procentu likme otrreizējā tirgū, (12 mēnešu vidējais rādītājs), kurš, savukārt, tiek izmantots Māstrihtas kritērija atbilstības noteikšanai, bija 10,34%.	atbilstoši kritērijam	atbilstoši kritērijam ⁶

Avots: Valsts kase

⁵ Dati par vispārējās valdības parāda apjomu 2011.gada beigās būs pieejami 2012.gada aprīlī.

⁶ Veiksmīga 10 gadu obligāciju emisija sākotnējā tirgū ietekmēja arī valsts vērtspapīru ilgtermiņa procentu likmi otrreizējā tirgū, kura tiek izmantota Māstrihtas kritērija atbilstības noteikšanai. 2011.gada decembrī Latvijas valsts vērtspapīru ilgtermiņa procentu likme bija 5,9% (-3,7% kopš gada sākuma) un kopš 2011.gada augusta Latvija izpilda attiecīgo kritēriju (uz 2011.gada decembri tas bija 7,3%).

3. NAUDAS LĪDZEKĻU UN VALSTS BUDŽETA AIZDEVUMU VADĪBA

3.1. NAUDAS LĪDZEKĻU VADĪBA

Finanšu ministra apstiprinātā **Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģija** nosaka Valsts kases mērķus, uzdevumus, pamatprincipus un atbildību, **veicot savlaicīgu un efektīvu tās pārvaldībā esošo naudas līdzekļu vadību, ievērojot likviditātes prasības un ierobežojot finanšu riskus.**

Ievērojot aizdevēju nosacījumus starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros, Valsts kase resursus 2011.gadā joprojām izvietoja tikai Latvijas Bankā. Noslēdzoties starptautiskā aizņēmuma programmai, Valsts kase uz laiku brīvo naudas līdzekļu vadības ietvaros 2012.gadā plāno atsākt finanšu resursu izvietošana sadarbībā gan ar vietējiem, gan ārvalstu darījumu partneriem. Līdz ar to Valsts kase jau 2011.gada nogalē atbilstoši finanšu tirgus situācijai pārstrādāja **Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģiju**, aktualizējot finanšu risku vadības pamatprincipus un ieguldījumu struktūras parametrus, kā arī paredzot vairākus stratēģiski jaunus virzienus.

3.2. VALSTS AIZDEVUMU IZSNIEGŠANA UN APKALPOŠANA

Saskaņā ar finanšu ministra deleģējumu atbilstoši Finanšu ministrijas 2010.gada 29.oktobra iekšējiem noteikumiem „Kārtība, kādā tiek realizēts pilnvarojums Valsts kasei” **Valsts kase nodrošina valsts aizdevumu izsniegšanu un apkalpošanu gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajos apmēros.** Valsts aizdevumu izsniegšanas procesu **regulē Likums par budžetu un finanšu vadību, gadskārtējais valsts budžeta likums**, kā arī Ministru kabineta 2010.gada 19.janvāra noteikumi Nr.63 “**Valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtība**”.

Valsts aizdevumi **paredzēti šādiem mērķiem:**

- 1) budžeta un finanšu vadībai;
- 2) pašvaldību finanšu stabilizācijai;
- 3) investīcijām;
- 4) komercdarbības atbalsta programmu īstenošanai;
- 5) ES līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai;
- 6) ārvalstu finanšu palīdzības finansēto projektu īstenošanai.

Valsts aizdevumu **saņēmēju loks** noteikts Likuma par budžetu un finanšu vadību 36.pantā. **Aizdevumu atmaksas** valsts pamatbudžetā plāno atbilstoši aizdevuma līgumā noteiktajiem atmaksu termiņiem un apjomiem.

Valsts kase veic aizdevumu uzraudzību un parāda piedziņas darbības. Gadījumos, kad pašvaldības nepilda saistības saskaņā ar līgumu nosacījumiem, Valsts kasei ir tiesības nesamaksātās summas ieturēt no pašvaldībai pienākošās iedzīvotāju ienākuma nodokļa summas vai pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda dotācijas. Gadījumos, kad komercsabiedrības nepilda saistības saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, – piesaka pretenzijas aizņēmējam par aizdevuma atmaksu vai sniedz prasību tiesā par parāda piedziņu un pieteikumu par prasības nodrošinājumu. Ja komercsabiedrību likvidē un parāda piedziņa vairs nav iespējama, Valsts kase saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 15.jūlija noteikumiem Nr.389 “**Kārtība, kādā finanšu ministrs dzēš valsts aizdevumus**” noraksta likvidētās komercsabiedrības dzēstās parādsaistības. Attiecīgajā budžeta gadā likvidētajām komercsabiedrībām parādsaistības dzēš atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētajam apmēram.

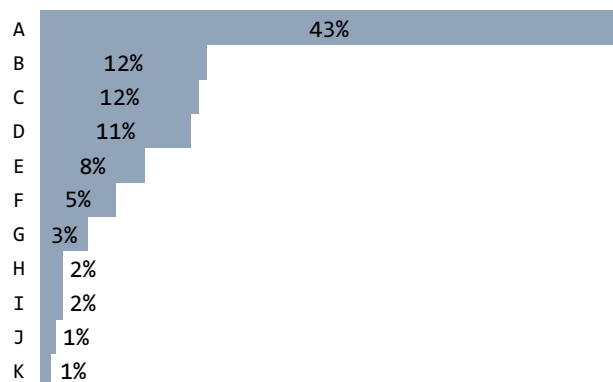
Kopējais 2011.gadā izsniedzamo valsts aizdevumu apjoms tika noteikts **527,8 milj. latu apmērā**, kas ietver gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto valsts aizdevumu kopējo palielinājumu 208 milj. latu apmērā un iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu veiktās

atmaksas 2011.gadā – 319,8 milj. latu apmērā.

2011.gadā, izsniedzot valsts aizdevumus, Valsts kase ievēroja sarunās ar starptautiskajiem aizdevējiem panākto vienošanos, kas atrunāta Latvijas Republikas 2009.gada 27.jūlija Nodomu protokolā, ka **Latvijas Republika apņemas ievērot noteikto ierobežojumu attiecībā uz maksimālo izsniedzamo valsts aizdevumu apmēru, izsniegt aizdevumus tikai pašvaldībām, izņemot, ja aizdevums paredzēts ES projektu vai ārvalstu finansētu projektu realizācijai vai tieši saistīts ar banku restrukturizācijas programmu, par to iepriekš konsultējoties ar Eiropas Komisiju un SVF.**

2011.gadā vislielākais valsts aizdevumu apjoms 196,5 milj. latu apmērā jeb 53,0% izsniegts finanšu iestādēm (valsts AS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” un Finanšu un kapitāla tirgus komisijai). Finanšu un kapitāla tirgus komisijai valsts aizdevums 185,6 milj. latu apmērā izsniegts saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību normām likumā noteiktās garantētās atlīdzības izmaksu nodrošināšanai no Noguldījumu garantiju fonda sakarā ar AS „Latvijas Krājbanka” maksātnespēju.

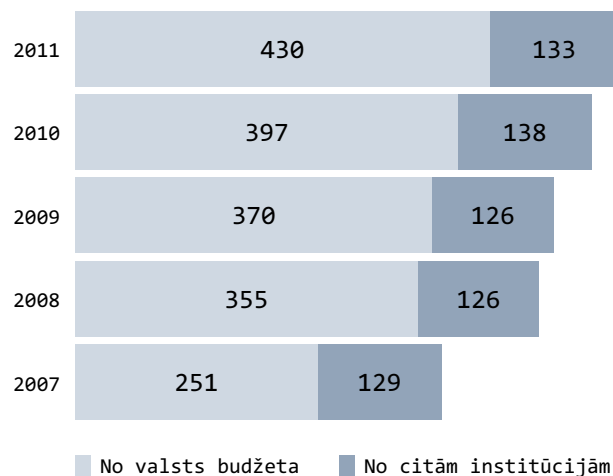
Pašvaldībām 2011.gadā izsniegti valsts aizdevumi 110,3 milj. latu apmērā jeb 29,8% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma. **Lielākā daļa valsts aizdevumu pašvaldībām izsniegti ES līdzfinansēto projektu īstenošanai – 89%.** Atlikusī daļa izsniegta budžeta un finanšu vadībai, pašvaldību finanšu stabilizācijai, apkures sezonas nodrošināšanai un kurināmā iegādei, autonomo funkciju veikšanai, nepieciešamā transporta iegādei, to infrastruktūras projektu, kuros pašvaldības faktiskais ieguldījums nav mazāks par 75% no kopējām izmaksām un nepieciešamā aizņēmuma apmērs nav lielāks par 25% no kopējām izmaksām līdz pilnīgai objekta nodošanai ekspluatācijā 2011.gadā, īstenošanai un to pašvaldību projektu īstenošanai, par kuriem 2009.un 2010.gadā pašvaldības noslēdza valsts aizdevumu līgumus, taču finansējums projektu īstenošanai bija nepieciešams arī 2011.gadā.

A Teritoriju attīstība / B Īdēnsapgāde / C Kultūra, atpūta
 D Izglītība / E Enerģētika / F Finanšu stabilizācija
 G Tūrisms / H Citi / I Sociālā aizsardzība
 J Budžeta un finanšu vadība / K Vides aizsardzība

14.attēls. 2011.gadā pašvaldībām izsniegtie valsts aizdevumi pa mērķiem (%)

Avots: Valsts kase

15.attēls. Pašvaldību parāds laika posmā no 2007.-2011.gadam (milj. LVL)

Avots: Valsts kase

2011.gadā valsts budžeta aizdevumus 62,6 milj. latu apmērā jeb 16,9% no kopsummas saņēma arī virkne **nefinanšu komersantu ES līdzfinansēto projektu īstenošanai ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmu rekonstrukcijai** (SIA „Grobiņas siltums”, SIA „Dobeles ūdens”, SIA „Brocēnu siltums” u.c.), kā arī atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 8.1 panta pirmajā daļā noteikto mērķu īstenošanai, nepārsniedzot 10% no gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktā IKP apjoma, valsts aizdevumu 57,6 milj. latu apmērā saņēma AS „Air Baltic Corporation”.

Atlikušais valsts aizdevumu apjoms **0,77 milj. latu apmērā jeb 0,2% no kopsummas izsniegts pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem – slimnīcām ES līdzfinansēto projektu īstenošanai** (SIA „Viļānu slimnīca”, SIA „Priekules slimnīca”, SIA „Jēkabpils reģionālā slimnīca”) un **0,45 milj. latu apmērā jeb 0,1% no kopsummas izsniegts centrālajām valsts iestādēm – Rīgas Tehniskajai universitātei** finanšu līdzekļu nodrošināšanai sakarā ar AS „Latvijas Krājbanka” finanšu pakalpojumu sniegšanas apturēšanu.

Pašvaldības no cita aizdevēja var saņemt aizdevumu tikai ar finanšu ministra atļauju un ja cita aizdevēja aizdevuma nosacījumi ir izdevīgāki nekā Valsts kases piedāvātie. 2011.gadā **pašvaldības** no kopējā saņemto aizdevumu apjoma (gan no Valsts kases, gan cita aizdevēja) tieši **no Valsts kases saņēmušas aizdevumus 99%** apmērā. **Pašvaldību kopējais parāds** 2011.gada 31.decembrī bija **562,7 milj. latu**, t.sk. pašvaldību parādsaistību apmērs Valsts kasei veidoja 430,2 milj. latu.

2012.gadā saskaņā ar likumu “Par valsts budžetu 2012.gadam” valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums noteikts 208 milj. latu apmērā, no kuriem 76 milj. latu ir pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums.

3.3. LIKVIDITĀTES VADĪBA

Likviditātes vadības **mērķis** ir savlaicīgi un pilnā apmērā **nodrošināt naudas līdzekļus finansiālo saistību izpildei**. Lai sasniegtu šo mērķi, Valsts kase veic šādas darbības:

- 1) uzrauga likvīdo naudas līdzekļu nodrošinājumu, kā arī likviditātes limitu un likvīdo naudas līdzekļu rezerves apjoma ievērošanu;
- 2) savlaicīgi apzina situācijas, kuras var pasliktināt naudas līdzekļu likviditāti un radīt likviditātes krīzi;
- 3) izvieto uz laiku brīvos naudas līdzekļus tā, lai uzturētu pietiekamu likvīdo naudas līdzekļu apjomu, kas nodrošinātu likvīdo naudas līdzekļu rezerves un likviditātes limitu izpildi attiecīgajā periodā.

Valsts kase, vadot finanšu resursus, ievēro likviditātes nodrošināšanas prasības, novēršot likviditātes krīzes iestāšanās risku. Balstoties uz 2010.gadā noteikto likviditātes prasību izpildes analīzes rezultātiem, kā arī ņemot vērā likviditātes vadības praksi, likviditātes vadības procesa efektivitātes palielināšanai 2011.gadā **optimizēta un vienkāršota likviditātes rādītāju aprēķināšanas un noteikšanas kārtība**.

2011.gadā, ņemot vērā finansēšanas nepieciešamību un situāciju finanšu tirgos, Valsts kase nodrošinājusi finansiālo saistību izpildei nepieciešamo likvīdo naudas līdzekļu apjomu, kā arī izvietojusi uz laiku brīvos naudas līdzekļus tikai Latvijas Bankā. 2011.gadā likviditātes nodrošināšanai izmantoti pieejamie resursi Valsts kases kontos, iekšējā un ārējā finanšu tirgū piesaistītie resursi, kā arī Latvijai piešķirtā starptautiskā aizņēmuma programmas resursu atlikumi.

AS "PAREX BANKA" UN AS „CITADELE BANKA” LIKVIDITĀTES NODROŠINĀŠANAS ATBALSTA PASĀKUMI

2011.gadā AS "Parex banka" likviditātes nodrošināšanas atbalsta pasākumu ietvaros saskaņā ar finanšu ministra pilnvarojumu kapitāls palielināts divas reizes: 2.septembrī – par 20 milj. latu, kad tika kapitalizēti tikai uzkrātie procenti par depozītiem, un 14.decembrī – par 19,8 milj. latu, kad tika pārtraukti Valsts kases termiņnoguldījumi 18,5 milj. latu apmērā (no tā kapitalizēti 12,4 milj. latu), un kapitalizēti uzkrātie procenti par šiem termiņnoguldījumiem 7,4 milj. latu apmērā.

5.maijā AS „Parex banka” atmaksāja sindicēto kredītu 163,4 milj. latu apmērā, par kuru bija sniegts valsts galvojums.

29.decembrī visi valsts atbalsta termiņnoguldījumi 427,8 milj. latu ekvivalentā konvertēti par dematerializētām slēgtās emisijas AS „Parex banka” obligācijām.

2011.gada beigās AS „Parex banka” emitēto obligāciju apjoms bija 427,8 milj. latu ekvivalentā un ieguldījums AS „Parex banka” kapitālā – 206,4 milj. latu apmērā, bet valsts atbalsta termiņnoguldījumi tika dzēsti.

AS „Citadele banka” 2011.gadā ir veikusi trīs valsts atbalsta termiņnoguldījumu atmaksu, no tiem vienu plānotajā termiņā – 30.septembrī 32,75milj. latu ekvivalentā, bet divus termiņnoguldījumus atmaksāja pirms plānotā termiņa, attiecīgi: 18.janvārī un 20.decembrī katru 32,75 milj. latu ekvivalentā. Kopā AS „Citadele banka” 2011.gadā ir atmaksājusi valsts atbalsta termiņnoguldījumus 98,25 milj latu ekvivalentā, bet atlikušais termiņnoguldījumu apmērs 2011.gada beigās, ko plānots atmaksāt 2012.gada pirmajā ceturksnī, ir 32,75 milj. latu.

3.4. VALSTS KASES DARBĪBAS STRATĒGIJĀ NOTEIKTO DARBĪBAS REZULTĀTU REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI NAUDAS LĪDZEKĻU UN VALSTS BUDŽETA AIZDEVUMU VADĪBĀ

6.tabula. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts budžeta aizdevumu vadībā

Nr.p.k.	Darbības rezultāts	Rezultatīvie rādītāji	Rādītāji (skaitliskās vērtības)		
			Pēdējais zināmais precīzais mērījums (2010.gads)	Plānotais 2011.gadā	Izpilde 2011.gadā
1.	Efektīva un droša naudas līdzekļu vadība.	Nodrošināti ieņēmumi no valsts budžeta līdzekļu ieguldīšanas gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajā apmērā (izpilde % no gada plāna).	145,7 ⁷	100	286,4

Avots: Valsts kase

⁷ 2011.gadā procentu ieņēmumi no depozītiem un kontu atlikumiem veidoja 43,2 milj. latu jeb 286% no likumā „Par valsts budžetu 2011.gadam” plānotā.

4. ES POLITIKU INSTRUMENTU MAKSĀJUMU UN SERTIFIKĀCIJAS IESTĀDES FUNKCIJU REALIZĀCIJA

Valsts kase atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam veic ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas.

Lai nodrošinātu šo funkciju īstenošanu, 2011.gadā Valsts kase piedalījās 2009.-2014.gada plānošanas perioda Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta administrēšanai un ieviešanai nepieciešamās normatīvās bāzes izstrādē un Ministru kabineta rīkojumu projektu par finanšu instrumentu līdzfinansētajām programmām saskaņošanā, kā arī vairāku ar finanšu instrumentu administrēšanu saistīto normatīvo aktu grozījumu izstrādē.

Lai rastu sistēmisku, vienotu pieeju un praksi apliecinājuma izdevumu deklarācijas apstiprināšanai sagatavošanā, Valsts kase 2011.gadā izstrādāja **Vadlīnijas par apliecinājuma izdevumu deklarācijas apstiprināšanai sagatavošanu**, sniedzot atbildīgajām un sadarbības iestādēm skaidrojumus par minētā apliecinājuma sagatavošanu. Sniegts arī nepieciešamais atbalsts vadošajai iestādei ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēmas funkcionalitātes pilnveidošanai, jo nākotnē paredzēts izslēgt atbildīgās un sadarbības iestādes no izdevumu deklarācijas sagatavošanas procesa un Valsts kasei uzsākt izdevumu deklarāciju sagatavošanu, izmantojot informācijas sistēmas datus.

4.1. MAKSĀJUMU IESTĀDES FUNKCIJA 2004.-2006.GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ

Saskaņā ar ES regulās noteikto **maksājumu iestāde ir viena vai vairākas valsts, reģionālās vai vietējās iestādes vai struktūras, ko izraugās dalībvalsts, lai tā apliecinātu veiktos izdevumus, iesniegtu maksājuma pieprasījumus un izdevumu deklarācijas, kā arī saņemtu maksājumus no Eiropas Komisijas.** Maksājumu iestādei, tāpat kā citām ES politiku instrumentu ieviešanā iesaistītajām iestādēm ir jānodrošina instrumentu darbība saskaņā ar Eiropas Kopienas interesēm, kā arī efektīva struktūrfondu vadība un uzraudzība saskaņā ar ES regulām un vadlīnijām.

Maksājumu iestādes funkcijas ir nodrošināt no Eiropas Komisijas saņemto un izlietoto līdzekļu uzskaiti un veikt maksājumus fondu atbalsta saņēmējiem iespējami īsākā termiņā.

Valsts kase maksājumu iestādes funkcijas sāka pildīt 2004.gada 1.maijā un veic šādu **ES politiku instrumentu** maksājumu iestādes funkcijas:

- 1) **ES struktūrfondu** – ERAF, ESF, ELVGF un ZVFI;
- 2) **Kohēzijas fonda**;
- 3) **Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL.**

Apliecinot ES politiku instrumentu maksājumu pieprasījumos un izdevumu deklarācijās iekļautos izdevumus, **maksājumu iestādes uzdevums ir pārliecināties par projektu ietvaros veikto izdevumu pareizību, pamatotību un atbilstību ES regulu noteikumiem, kā arī par starpniekinstitūciju/vadošās iestādes izveidoto vadības kontroles sistēmu vai pārbaūžu pietiekamību.**

ES struktūrfondu pēdējās noslēguma izdevumu deklarācijas (deklarācijas, ar kurām tika pieprasīta

no Eiropas Komisijas vēl nesaņemtā ES finansējuma daļa par deklarētajiem attiecināmajiem izdevumiem) par katru no fondiem iesniegtas 2010.gadā un līdz ar noslēguma dokumentācijas iesniegšanu Eiropas Komisijai **uzsākts 2004.-2006.gada plānošanas perioda ES struktūrfondu slēguma process**. Slēguma procedūra ir darbietilpīgs process, tādēļ 2011.gadā no Eiropas Komisijas saņemtie noslēguma maksājumi pilnā apmērā ELVGF un ESF ietvaros ir ļoti pozitīva ziņa.

Atbilstoši regulu nosacījumiem Kohēzijas fonda finansēto projektu ietvaros veikto izdevumu attiecināmības periods noslēdzās 2010.gada 31.decembrī, līdz ar to **Valsts kase 2011.gadā veica nepieciešamās pārbaudes, lai nodrošinātu noslēguma izdevumu deklarāciju iesniegšanu Eiropas Komisijai normatīvajos aktos noteiktajā termiņā** – līdz 2011.gada 30.jūnijam. Kohēzijas fonda ietvaros 2011.gadā Eiropas Komisijai iesniegtas 22 izdevumu deklarācijas, no kurām 17 ir noslēguma izdevumu deklarācijas un piecas – starpposma izdevumu deklarācijas, kopā pieprasot Eiropas Komisijai 81 915 tūkst. eiro. Tā kā 2010.gadā tika pabeigti un 2011.gadā nosūtītas noslēguma izdevumu deklarācijas par lielāko daļu no Kohēzijas fonda līdzekļiem finansētajiem projektiem, tad **deklarēto izdevumu apmērs 2011.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, ir ievērojami lielāks** (sk. 7.tabulu).

7.tabula. 2011.gadā Eiropas Komisijai sertificēto Kohēzijas fonda izdevumu salīdzinājums ar 2010.gada datiem, tūkst. EUR

ES politiku instruments	2010		2011	
	Nosūtītās deklarācijas	Deklarētie izdevumi	Nosūtītās deklarācijas	Deklarētie izdevumi
Kohēzijas fonds	12	71 803	22	318 273

Avots: Valsts kase

4.2. MAKSĀJUMU IESTĀDES FUNKCIJAS EIROPAS EKONOMIKAS ZONAS FINANŠU INSTRUMENTAM UN NORVĒGIJAS VALDĪBAS DIVPUSĒJAM FINANŠU INSTRUMENTAM

Valsts kase ir maksājumu iestāde arī Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas valdības divpusējam finanšu instrumentam (2004.-2009.gada plānošanas periodā).

Finanšu instrumentu ietvaros tika īstenoti 65 individuālie projekti, trīs programmas (vides politikas integrācija Latvijā, PPP veicināšana, pārrobežu sadarbība) un sešas grantu shēmas (pilsoniskās sabiedrības stiprināšana un sabiedrības integrācija, akadēmiskie pētījumi, nevalstisko organizāciju fonds, stipendiju grantu shēma, projektu sagatavošanas fonds, īstermiņa ekspertu fonds) par kopējo summu 31,6 milj. latu apmērā. Tā kā projektu attiecināmības periods beidzās 2011.gada aprīlī, normatīvajos aktos noteiktajā termiņā – līdz 2011.gada oktobra beigām – nodrošināta projekta starpposma pārskatu iesniegšana Finanšu instrumentu birojā. Papildus nosūtīti 36 noslēguma pārskati, no kuriem 21 projektam noslēguma maksājuma pieprasījumi apstiprināti Finanšu instrumentu birojā un šo projektu ietvaros ir saņemti noslēguma maksājumi (sk. 8.tabulu). 2012.gadā tiks turpināta atlikušo noslēguma pārskatu iesniegšana Finanšu instrumentu birojā.

8.tabula. 2011.gadā Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta ietvaros pieprasītais un saņemtais finansējums salīdzinājumā ar 2010.gadu, tūkst. EUR

Maksājuma veids	Nosūtīto pārskatu skaits		Pieprasītā summa		Saņemtā summa	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Starpposma/noslēguma	142	165	16 621	15 414	16 885	15 145 ⁸

Avots: Valsts kase

8 Summa norādīta ņemot vērā Finanšu instrumentu birojā atmaksātos līdzekļus, kas tika saņemti avansā, bet netika izlietoti

4.3. MAKSĀJUMU IESTĀDES FUNKCIJAS LATVIJAS UN ŠVEICES SADARBĪBAS PROGRAMMAS IETVAROS

Līdz 2011.gada beigām Šveices kompetentās iestādes ir apstiprinājušas sešus individuālos projektus, vienu programmu, trīs grantu shēmas, vienu tehniskās palīdzības, t.sk. projektu sagatavošanas fonda projektu par kopējo finansējumu 32,8 milj. latu (100% no kopējā pieejamā finansējuma). Starp Latviju un Šveici ir noslēgti 11 projektu līgumi no 12 paredzētajiem. Noslēgt pēdējo projekta līgumu un uzsākt tā īstenošanu paredzēts 2012.gada 1.ceturksnī.

Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros 2011.gadā maksājumu iestāde **pārbaudīja un Šveices kompetentajām iestādēm iesniedza 13 līdzekļu atmaksas pieprasījumus**, no kuriem trīs bija avansa maksājuma pieprasījumi un 10 – starpposma maksājumi. 2011.gadā notikusi aktīva projektu īstenošana, to parāda arī 9.tabulā sniegtā informācija par pieprasītā finansējuma apjomu 2011.gadā salīdzinājumā ar 2010.gada datiem.

9.tabula. 2011.gadā Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros pieprasītie un saņemtie maksājumi salīdzinājumā ar 2010.gadu, tūkst. CHF

Maksājuma veids	Nosūtīto pārskatu skaits		Pieprasītā summa		Saņemtā summa	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Avansa	2	3	5 822	7 763	5 822	7 763
Starpposma	9	10	250	9 550	223	9 529
Kopā	11	13	6 072	17 313	6 045	17 292

Avots: Valsts kase

4.4. SERTIFIKĀCIJAS IESTĀDES UN MAKSĀJUMU IESTĀDES FUNKCIJAS 2007.-2013.GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ

Saskaņā ar ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumu **Valsts kase pilda ERAF, ESF un Kohēzijas fonda sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā. Sertifikācijas iestādes funkcijas ir sagatavot un iesniegt Eiropas Komisijai apstiprinātas izdevumu deklarācijas un maksājumu pieteikumus un apstiprināt, ka deklarētie izdevumi atbilst spēkā esošajiem Eiropas Kopienas un dalībvalsts noteikumiem. Maksājumu iestādes funkcijas ir nodrošināt no Eiropas Komisijas saņemto un izlietoto ES fondu līdzekļu uzskaiti un veikt maksājumus ES fondu finansējuma saņēmējiem iespējami īsākā termiņā.**

2011.gadā ES fondu ietvaros 2007.-2013.gada plānošanas periodam maksājumu iestādē **veikta 7 535 maksājumu rīkojumu, tai skaitā 607 avansa maksājumu pārbaude un apmaksa.** No ES fondu līdzekļiem maksājumu iestāde veikusi atmaksas finansējuma saņēmējiem 454 228 tūkst. latu (643 295 tūkst. eiro) apmērā. Avansos ES fondu projektu ietvaros Valsts kase izmaksājusi 86 826 tūkst. latu.

2011.gadā sertifikācijas iestāde no sadarbības un atbildīgajam iestādēm saņēma un normatīvajos aktos noteiktajā termiņā **pārbaudīja 242 izdevumu deklarācijas un iesniedza Eiropas Komisijai 22 izdevumu deklarācijas.**

10.tabula. 2011.gadā Eiropas Komisijai sertificētie izdevumi un saņemtās atmaksas salīdzinājumā ar 2010.gadu, tūkst. EUR

ES politiku instruments	Deklarētie attiecināmie izdevumi		Pieprasītā summa		Saņemtā summa	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Darbības programma (ESF)	176 728	152 004	143 699	129 090	135 187	123 459
Darbības programma (ERAF)	55 214	82 192	35 594	34 516	41 156	26 000
Darbības programma	207 202	492 672	174 198	409 595	234 800	362 571
<i>t.sk. ERAF</i>	<i>105 567</i>	<i>307 579</i>	<i>92 110</i>	<i>262 709</i>	<i>98 063</i>	<i>231 871</i>
<i>t.sk. Kohēzijas fonds</i>	<i>101 635</i>	<i>185 093</i>	<i>82 088</i>	<i>146 886</i>	<i>136 737</i>	<i>130 700</i>
Kopā	439 144	726 868	353 591	573 201	411 143	512 030

Avots: Valsts kase

4.5. VALSTS KASES DARBĪBAS STRATĒGIJĀ NOTEIKTO DARBĪBAS REZULTĀTU REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI ES POLITIKU INSTRUMENTU MAKSĀJUMU UN SERTIFIKĀCIJAS IESTĀDES FUNKCIJU REALIZĀCIJĀ

11.tabula. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES politiku instrumentu maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

Nr.p.k.	Darbības rezultāts	Rezultatīvie rādītāji	Rādītāji (skaitliskās vērtības) ⁹		
			Pēdējais zināmais precīzais mērijums (2010.gads)	Plānotais 2011.gadā	Izpilde 2011.gadā
1.	Pilnā apmērā apmaksāti sertificētie izdevumi.	No Eiropas Komisijas saņemtie izdevumi, % no Eiropas Komisijai pieprasītajiem izdevumiem.	100	100	100

Avots: Valsts kase

⁹ Netiek ņemti vērā gadījumi, kad Eiropas Komisija piemēro finanšu korekciju vai veic citas iestādes savlaicīgi nesamaksāto debitoru prasību ieturēšanu.

5. VALSTS KASES KĀ VALSTS PĀRVALDES IESTĀDES PĀRVALDĪBA

5.1. VALSTS KASES FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Valsts kases finansējumu veido:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi:
 - ieņēmumi par valsts aizdevumu apkalpošanu,
 - ieņēmumi par valsts galvojumu apkalpošanu.

Valsts kase 2011.gadā īstenojusi šādas **pamatbudžeta programmas un apakšprogrammas**:

- 1) programmu “Budžeta izpilde un valsts parāda vadība”:
 - apakšprogrammu “Budžeta izpilde”;
 - apakšprogrammu “Valsts parāda vadība”;
- 2) apakšprogrammu “Iemaksas starptautiskajās organizācijās”;
- 3) apakšprogrammu “Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem”;
- 4) programmu “Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana”;
- 5) apakšprogrammu „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)”;
- 6) apakšprogrammu „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana (2007-2013)”;
- 7) programmu “Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”.

Apakšprogrammas “Budžeta izpilde” mērķis ir valsts kopbudžeta izpilde un uzraudzība, kas orientēta uz efektīvu un saimniecisku budžeta izpildes procesa nodrošināšanu un Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu atbilstoši labākajai finanšu vadības praksei.

Apakšprogrammas “Valsts parāda vadība” mērķis ir nodrošināt nepieciešamos finanšu resursus, tai skaitā publiskajos kapitāla tirgos, ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus, kā arī iespējami veicinot valsts finanšu interešu nodrošināšanu valsts galvojumu sniegšanas procesā, ņemot vērā valsts makroekonomiskās stabilitātes faktoros un kapitāla tirgus un finanšu sistēmas attīstību, kas vērsta uz eiro valūtas ieviešanu vidējā termiņā, kā arī nodrošināt efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apjomā nodrošinot nepieciešamo likviditāti valsts finansiālo saistību izpildei.

Apakšprogrammas “Iemaksas starptautiskajās organizācijās” mērķis ir laicīgi un pilnā apmērā veikt Latvijas Republikas ikgadējos dalības maksājumus starptautiskajās finanšu organizācijās, kā arī veikt maksājumus to starptautisko finanšu institūciju kapitālā un/vai rezervēs, kur Latvijas Republika ir kapitāldaļu turētāja, nodrošinot uzņemto saistību izpildi.

Apakšprogrammas “Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem” mērķis ir nodrošināt kompensāciju izmaksu rehabilitētajiem pilsoņiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Programmas “Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana” mērķis ir saskaņā ar attiecīgu budžeta apropriāciju nodrošināt valsts budžeta aizdevumu izsniegšanu, piedāvājot projektu realizētājiem atbilstošākos finanšu resursus, nodrošināt aktuālu informāciju par izsniegto valsts budžeta aizdevumu portfeli, veikt nepieciešamās darbības kavēto maksājumu piedziņas procesā.

Apakšprogrammas „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)” ietvaros tiek īstenots ERAF finansēts projekts „Valsts kases tiešsaistes datu apmaiņas sistēmas pilnveidošana”, lai nodrošinātu visām valsts budžeta maksājumu administrējošām institūcijām iespēju saņemt operatīvu maksājumu datu informāciju. Projekts tiek īstenots Eiropas Reģionālās attīstības fonda darbības programmas

„Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.2.2.pasākuma „IKT infrastruktūra un pakalpojumi”
3.2.2.1.aktivitātes „Publiskās pārvaldes elektronisko pakalpojumu un informācijas sistēmu
attīstība” 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība”
ietvaros.

Apakšprogrammas „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana (2007-2013)” ietvaros ir pabeigta ESF līdzfinansētā projekta „LR Valsts kases sniegto pakalpojumu pilnveidošana un attīstība” īstenošana. Projekta mērķis ir veicināt Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu, attīstību un pieejamību, palielināt pakalpojumu sniegšanas procesa efektivitāti, mazinot administratīvo slogu un pakalpojuma sniegšanas izmaksas esošajiem un potenciālajiem klientiem.

Programmas “Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam” mērķis ir nodrošināt dotācijas no valsts budžeta ieskaitīšanu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

12.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums (kopsavilkums pa visām programmām, LVL)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	253 438 068	224 755 369	223 885 405
1.1.	dotācijas	251 029 871	223 138 894	221 507 157
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 408 197	1 616 475	2 378 248
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	252 151 594	224 755 369	222 962 418
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	251 878 936	224 441 296	222 650 616
2.1.1.	kārtējie izdevumi	6 561 235	6 019 984	5 295 284
2.1.2.	procentu izdevumi	233 180 357	199 122 370	198 407 707
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	167 351	156 971	77 581
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	2 117 096	3 650 600	3 393 358
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	9 852 897	15 491 371	15 476 686
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	272 658	314 073	311 802

Avots: Valsts kase

13.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta programmai "Budžeta izpilde un valsts parāda vadība" (LVL)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	241 300 724	205 425 402	204 907 991
1.1.	dotācijas	238 892 527	203 808 927	202 529 743
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 408 197	1 616 475	2 378 248
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	240 007 720	205 425 402	203 985 004
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	239 735 062	205 132 631	203 694 503
2.1.1.	kārtējie izdevumi	6 554 705	6 010 261	5 286 796
2.1.2.	procentu izdevumi	233 180 357	199 122 370	198 407 707
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	272 658	292 771	290 501

Avots: Valsts kase

14.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Budžeta izpilde" (LVL)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 533 023	3 632 132	4 393 905
1.1.	dotācijas	2 124 826	2 015 657	2 015 657
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 408 197	1 616 475	2 378 248
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	3 240 019	3 632 132	3 470 918
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 967 361	3 339 361	3 180 417
2.1.1.	kārtējie izdevumi	2 967 361	3 339 361	3 180 417
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	272 658	292 771	290 501

Avots: Valsts kase

15.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Valsts parāda vadība" (LVL)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Resursi izdevumu segšanai (kopā)	238 567 973	201 793 270	200 514 086
1.1.	dotācijas	238 567 973	201 793 270	200 514 086
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	236 767 701	201 793 270	200 514 086
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	236 767 701	201 793 270	200 514 086
2.1.1.	kārtējie izdevumi	3 587 344	2 670 900	2 106 379
2.1.2.	procentu izdevumi	233 180 357	199 122 370	198 407 707
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Avots: Valsts kase

16.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Iemaksas starptautiskajās organizācijās" (LVL)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 117 096	3 650 600	3 393 358
1.1.	dotācijas	2 117 096	3 650 600	3 393 358
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	2 117 096	3 650 600	3 393 358
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 117 096	3 650 600	3 393 358
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	2 117 096	3 650 600	3 393 358
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Avots: Valsts kase

17.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem" (LVL)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	167 351	156 971	77 581
1.1.	dotācijas	167 351	156 971	77 581
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	167 351	156 971	77 581
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	167 351	156 971	77 581
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	167 351	156 971	77 581
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Avots: Valsts kase

18.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta programmai "Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam" (LVL)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	9 852 897	15 491 371	15 476 686
1.1.	dotācijas	9 852 897	15 491 371	15 476 686
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	9 852 897	15 491 371	15 476 686
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	9 852 897	15 491 371	15 476 686
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	9 852 897	15 491 371	15 476 686
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Avots: Valsts kase

19.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu konkursu projekti (2007-2013)" (LVL)

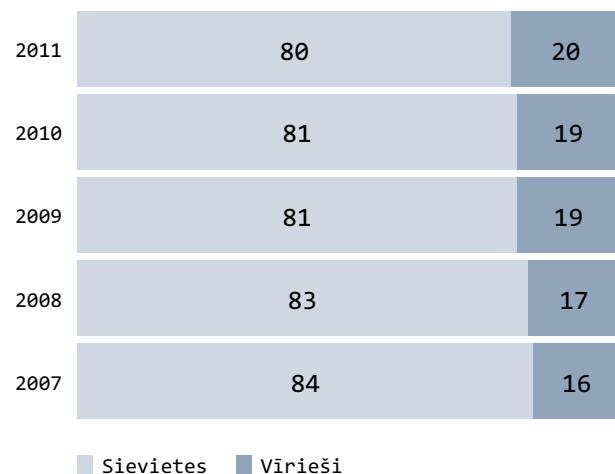
Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	21 302	21 301
1.1.	dotācijas	-	21 302	21 301
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	21 302	21 301
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	-	-
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	21 302	21 301

Avots: Valsts kase

20.tabula. Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai
 "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana (2007-2013)" (LVL)

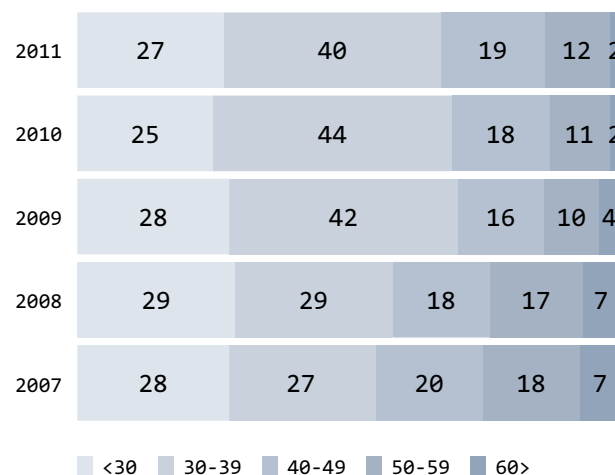
Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	6 530	9 723	8 488
1.1.	dotācijas	6 530	9 723	8 488
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	6 530	9 723	8 488
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	6 530	9 723	8 488
2.1.1.	kārtējie izdevumi	6 530	9 723	8 488
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Avots: Valsts kase

16.attēls. Valsts kases personāla sadalījums pēc dzimuma (2007.-2011.gads) (%)

Avots: Valsts kase

17.attēls. Valsts kases personāla sadalījums pēc vecuma (2007.-2011.gads) (%)

Avots: Valsts kase

VALSTS UN PAŠVALDĪBU IEPIRKUMI

Valsts kasē iepirkumus veic saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu, piemērojot atklātu konkursu, sarunu procedūru un iepirkumu procedūru saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8.1 pantu. Iepirkuma veikšanai Valsts kases pārvaldnieks ar rīkojumu izveido iepirkuma komisiju, kura ir kompetenta tā iepirkuma jomā, par kuru slēdz līgumu. Iepirkumus reģistrē un līgumus kontrolē grāmatvedības programmā "Horizon". 2011.gadā Valsts kase veikusi 19 iepirkumus (neskaitot iepirkumus līdz 3000 latiem) un noslēgusi līgumus par 738 090 latiem bez PVN.

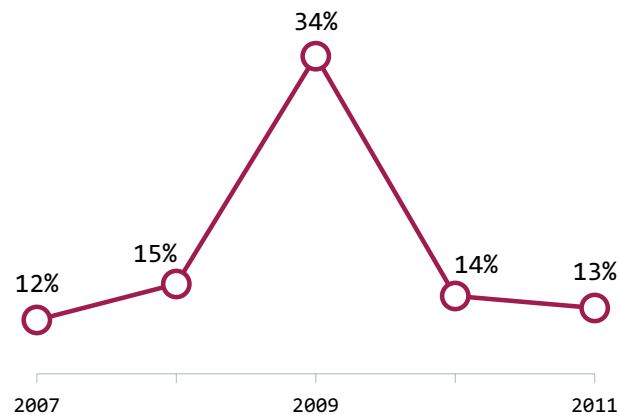
5.2. PERSONĀLS UN PERSONĀLA VADĪBA

Valsts kasē 2011.gada sākumā bija **182 amatu vietas**, no tām **165 ierēdņu amati** un **17 – darbinieku**. Savukārt, 2011.gada beigās Valsts kasē bija **168 ierēdņu** un **17 darbinieku amati**, kopskaitā **185 amatu vietas**. **Vidējais nodarbināto skaits**, ieskaitot ilgstošā prombūtnē esošos darbiniekus, 2011.gadā bija – **181**, t.sk. **164 ierēdņi** un **17 darbinieki**.

Valsts kases **personāla procentuālie rādītāji pēc vecuma un dzimuma 2011.gadā**, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, **nav būtiski mainījušies** (sk. 16. un 17.attēlu).

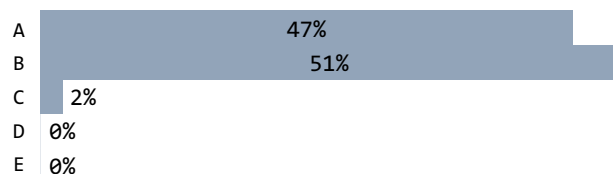
2011.gadā **atbrīvoti 24 ierēdņi un darbinieki** jeb **13,25 %** (sk. 18.attēlu). Aplūkojot pēdējo piecu gadu griezumā atbrīvoto darbinieku procentuālo mainību uzskatāmi redzams, ka izmaiņas ir minimālas, izņemot 2009.gadu, kad procentuāli lielais atbrīvoto darbinieku skaits bija saistīts ar Valsts kases veikto strukturālo reformu.

Pārskata gadā civildienesta vai darba tiesiskās attiecības ar Valsts kasi nodibinājuši 26 speciālisti. Lai nodrošinātu profesionāla personāla piesaisti, Valsts kase turpina sadarbību ar augstākajām

18.attēls. Atbrīvotie darbinieki Valsts kasē (2007.-2011.gads) (%)

Avots: Valsts kase

- A darba izpilde visās jomās pārsniedz prasības attiecīgajā nozarē
- B darba izpilde atsevišķās jomās pārsniedz prasības, bet pārējās jomās noris saskaņā ar prasībām attiecīgajā nozarē
- C darba izpilde noris saskaņā ar prasībām attiecīgajā nozarē
- D darba izpilde ne visās jomās sasniedz prasības attiecīgajā nozarē, darba izpildē nepieciešami uzlabojumi
- E darba izpilde nesaskan ar prasībām attiecīgajā nozarē, visās jomās nepieciešami būtiski un tūlītīgi uzlabojumi

19.attēls. 2010./2011.gada darba izpildes novērtēšanas rezultāti (%)

Avots: Valsts kase

mācību iestādēm un personāla atlases uzņēmumu. Profesionāla un objektīva personāla atlases procesa nodrošināšanai, Valsts kases pārvaldnieks izdod rīkojumu par konkursa komisijas izveidi, kura personāla atlases procesu organizē vairākās kārtās, izmantojot punktu vērtējumu sistēmu un organizējot praktiskos pārbaudes uzdevumus un pārrunas.

Valsts kase turpina ieviestu praksi – veicināt savu speciālistu karjeru: trīs darbinieki pārcelti augstāka līmeņa amatos, bet četri darbinieki pārcelti amatos citās struktūrvienībās.

Valsts kase pievērš īpašu uzmanību jauno darbinieku iepazīstināšanai ar amata pienākumiem un iestādes darbību, sagatavojot jaunā darbinieka pārbaudes laika darba plānu un iepazīstinot ar Valsts kases funkcijām un kolektīvu. Pārbaudes laika beigās ir pozitīvi novērtēti 16 jauno darbinieku darba izpilde.

Pēc veiksmīgi izturēta pārbaudes laika un pozitīva novērtējuma, Valsts kase septiņiem ierēdņa amata pretendentiem piešķirusi ierēdņa statusu.

Ikgadējā **darba izpildes novērtēšanā** darba izpildes rezultāti novērtēti 160 ierēdņiem un darbiniekiem. Darba izpildes rezultātus izmanto personāla motivēšanai, darbinieku profesionālās izaugsmes un karjeras attīstīšanai, kā arī mācību vajadzību noteikšanai.

Pozitīvie darba izpildes novērtēšanas rezultāti (neviens darbinieks nav saņēmis “D” vai “E” novērtējumu) liecina, ka Valsts kases darbinieki ir sasnieguši augstu profesionalitātes līmeni un prasmes (sk. 19.attēlu).

Valsts kases lielākā vērtība ir augsti izglītots un profesionāls personāls. **98% darbinieku ir augstākā izglītība** (t.sk. 43% darbinieku ir maģistra grāds).

Neskatoties uz ierobežotajiem finanšu līdzekļiem, cilvēkresursu profesionālās un personības attīstības veicināšana ir svarīga personāla vadības funkcija un arī 2011.gadā **mācību procesa organizēšanā** Valsts kase meklēja risinājumus darbinieku profesionālajai attīstībai un kompetences paaugstināšanai dažādos bezmaksas semināros un pieredzes apmaiņas pasākumos. Līdzīgi kā iepriekšējos gados aktuālas bija arī pašu darbinieku organizētās mācības kolēģiem: informācijas drošībā, projektu vadībā (*Microsoft Office Project*), korupcijas risku vadībā. Turpināta arī sadarbība ar iepriekšējos gados piesaistītajiem mācību pakalpojumu sniedzējiem, organizējot, mācības par Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu un attīstību.

ESF projekta „Atbalsts reformām budžeta un finanšu politikas jomā” ietvaros atsevišķiem finanšu jomā iesaistītajiem darbiniekiem 2011.gadā bija iespēja doties pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī apmeklēt specializētas, augsta līmeņa mācības gan Latvijā, gan ārvalstīs par citu valstu labāko praksi un kompetenci tādās finanšu jomās kā valsts aizņemšanās stratēģija un valsts parāda izmaksu optimizēšanas paņēmieni, atvasinātie finanšu instrumenti, kredītrisku analīze un vadīšana u.c.

Valsts kase ik gadu izvērtē nepieciešamību un nosaka ierēdņu un darbinieku mācību vajadzības un apstiprina Mācību plānu kārtējam gadam. Mācību vajadzības nosaka, ņemot vērā iestādes stratēģisko virzību, struktūrvienību funkcijas u.c. kritērijus, kas pamato mācību nepieciešamību konkrētu amatu pienākumu veikšanai.

Ieviešot un uzturot Centralizēto finanšu grāmatvedības uzskaites risinājumu Finanšu ministrijas resorā, no 2011.gada Valsts kase nodrošina personāla uzskaites procesu arī Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijai.

5.3. KVALITĀTES UN RISKU VADĪBA

Kvalitātes vadības sistēma Valsts kasē ir izveidota, lai nodrošinātu Valsts kases sniegto pakalpojumu atbilstību valsts un iedzīvotāju, kā arī klientu interesēm un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, izmantojot Valsts kases pilnveidošanās iespējas un pieejamos resursus.

Valsts kase kopš 2006.gada ir ISO sertificēta iestāde. Kopš 2009.gada Valsts kases kvalitātes vadības sistēma ir sertificēta atbilstoši ISO 9001:2008 standarta prasībām.

Sertificējamā kvalitātes vadības sistēmas darbības sfēra ir valsts budžeta izpilde, valsts parāda vadība, naudas līdzekļu un valsts budžeta aizdevumu vadība, maksājumu, sertifikācijas iestādes un Nacionālā fonda vadības funkciju realizācija, kas ir Valsts kases pamatdarbības procesi.

2011.gadā notika Valsts kases kvalitātes vadības sistēmas 2.uzraudzības audits, lai sniegtu pārlicību par Valsts kases kvalitātes vadības sistēmas pastāvīgu atbilstību ISO 9001:2008 standarta prasībām. **Audita laikā tika novērota un novērtēta teicama iekšējā informācijas aprīte un darbinieku izpratne par Valsts kases darbības stratēģiskajām prioritātēm.**

Valsts kase 2011.gada 2.decembrī saņēma Latvijas Darba devēju konfederācijas un Valsts kancelejas Efektīvas pārvaldības gada balvu par labas pārvaldības principu ieviešanu valsts pārvaldes institūcijā, īstenojot klientu orientētu pieeju, uzlabojot finanšu rādītājus, mazinot administratīvo slogu, optimizējot Valsts kases un tās klientu resursus, kā arī izvirzot Valsts kasi par paraugu citām tiešās pārvaldes iestādēm, kā vienkāršot savu darbu un padarīt to operatīvu, saprotamāku un tuvāku sabiedrībai.

2011.gadā Valsts kase sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu sekmīgi pabeidza 2010.gadā uzsākto ESF projektu „Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošana un attīstība”. Lai noskaidrotu klientu apmierinātību ar piedāvātajiem

pakalpojumiem, Valsts kase veica plašu pētījumu visā Latvijā – ar telefoninterviju palīdzību tika noskaidroti 512 Valsts kases klientu viedokļi par sniegto pakalpojumu kvalitāti un Valsts kases tēlu kopumā. Projekta ietvaros veiktās aptaujas iegūtie rezultāti apliecina, ka 97% aptaujāto klientu ir apmierināti, ka Valsts kase aizvien vairāk ievieš elektroniskos pakalpojumus. 79% aptaujāto klientu atzina, ka visā Latvijā nodrošinātā pakalpojuma pieejamība ir ļoti svarīga, jo būtiski iekonomē iestādes administratīvos, laika un citus resursus. Pamatojoties uz pētījumā iegūtajiem rezultātiem, **2011.gadā projekta ietvaros izstrādāts pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanas un attīstības plāns, kā arī projektu vadības metodika.** Lai nodrošinātu esošo pakalpojumu pilnveidošanu un jaunu pakalpojumu attīstīšanu, 100 Valsts kases darbinieki apmācīti projektu vadībā. Projektu vadības metodikas ieviešana ir viena no 2012.gada Valsts kases attīstības prioritātēm. **Valsts kases ieviestais ESF projekts iekļauts kā piemērs Valsts kancelejas un Sabiedrības integrācijas fonda informatīvajā materiālā par veiksmīgi īstenotajiem ESF projektiem Latvijā, jo sniedz pārlicību, ka paveiktais un iegūtie rezultāti izmantoti publisko pakalpojumu pilnveidošanai un to kvalitātes paaugstināšanai.**

Diemžēl, 2011.gadā Valsts kasei neizdevās piesaistīt ERAF finansējumu projektam par klientu attiecību vadības sistēmu ieviešanu, kam Valsts kase 2012.gadā meklēs citus risinājumus, jo šādas sistēmas ieviešana operatīvai un kvalitatīvai klientu apkalpošanai ir ļoti būtiska.

Lai nodrošinātu atbilstību Valsts kases stratēģijai un ārējiem normatīvajiem aktiem, risku videi un organizācijas kultūrai, 2011.gadā **aktualizēta Valsts kases Risku vadības politika.**

Valsts kase pastāvīgi pilnveido kvalitātes vadības sistēmu, lai nodrošinātu tās atbilstību ne tikai piemērojamajām likumdošanas, normatīvo aktu un ISO 9001:2008 standarta prasībām, bet arī nodrošinātu līdzsvaru starp klientu vajadzību apmierināšanu un Valsts kases nodrošināmajām kontroles funkcijām atbilstoši valsts un iedzīvotāju interesēm, kā arī radītu pārlicību klientiem par Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitāti.

5.4. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA

Valsts kases **iekšējās kontroles sistēma** ir izveidota, pamatojoties uz visaptverošiem iekšējās kontroles sistēmas pamatelementiem: kontroles vidi, darba izpildes novērtējumu, risku vadību, kontroles aktivitātēm, uzraudzību, efektīvu informācijas apriti un savstarpēju komunikāciju. **Kontroles vides kultūru** Valsts kase ir izveidojusi, nodrošinot darbības atbilstību kvalitātes vadības sistēmai un ētikas kodeksam, ieviešot un periodiski uzraugot Valsts kases funkciju stratēģiskos virzienus, plānus un darba izpildes rezultātus, nodrošinot visaptverošu risku vadības procesu un veicinot darbinieku iesaistīšanos iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā. Valsts kasē ir ieviesta tāda organizatoriskā struktūra, kas skaidri nosaka atbildību, pilnvaras, pienākumu sadali un atskaitīšanās kārtību.

Valsts kasē **risku vadība** un kvalitātes vadība ir integrēta ikdienas darbībās, projektu vadībā, informācijas sistēmu vadības procesos, kas virza Valsts kases **kontroles aktivitātes** no korektīvām uz preventīvām, tādējādi samazinot iespējamo zaudējumu varbūtību un nodrošinot darbības nepārtrauktību. Valsts kases procesi un to īstenošanā realizējamās kontroles ir noteiktas iekšējos kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos.

Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzību Valsts kase veic caur procesu vadību, mērot procesu darbības kvalitātes kritērijus, caur stratēģiskās vadības procesu, analizējot darbības rezultātus, veicot kontroļu pašnovērtējumus risku vadības, neatbilstību novēršanas procesos, ieviešot auditu un citu novērtējumu rezultātā sniegtos ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas darbības pilnveidošanai.

2011.gadā veiktie **iekšējie auditi** un **pārbaudes, ārējo auditoru auditi** un **revīzijas** rezultāti, kā arī ārējo un iekšējo auditu **ieteikumu ieviešanas gaita** liecina, ka **Valsts kases iekšējā kontroles sistēma darbojas labi** un kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas

un efektīvas, kas sniedz pietiekamu pārlicību, ka Valsts kases riski tiek vadīti un iestādes mērķi tiek sasniegti. Valsts kasē izveidotā iekšējā kontroles sistēma nodrošina iestādes izvirzīto uzdevumu izpildi atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem un saskaņā ar ārējos un iekšējos normatīvajos dokumentos noteiktajām prasībām, sagatavoto pārskatu ticamību un pietiekamību. Valsts kase pastāvīgi pilnveido Valsts kases procesus, ņemot vērā labākās prakses piemērus un finanšu sektora organizāciju pieredzi, kas liecina par darbības efektivitāti un produktivitāti. Valsts kase pastāvīgi uzrauga un novērtē darbības riskus un nodrošina tās rīcībā esošos resursus pret iespējamem zaudējumiem.

PASĀKUMI SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAI UN IZGLĪTOŠANAI

Pilnvērtīga sadarbība starp Valsts kasi un sabiedrību iespējama, nodrošinot efektīvu informācijas apmaiņu. Valsts kase regulāri informē plašsaziņas līdzekļus par tās kompetencē esošajiem jautājumiem: sagatavo un izplata preses relīzes, sniedz atbildes uz plašsaziņas līdzekļus interesējošiem jautājumiem.

Valsts kases komunikācijas procesus būtiski ietekmē valsts sociālpolitiskie un ekonomiskie apstākļi: Valsts kase turpina būt notikumu epicentrā, **aktuāla ir plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības interese par Valsts kases darbu, funkcijām un atbildību.**

Atbilstoši 2011.gadā apstiprinātajai **Valsts kases komunikācijas stratēģijai 2010.-2012.gadam (aktualizēta 2011.-2013.gadam)**, lai nodrošinātu operatīvas un sekmīgas darbības plānojumu, lai radītu un uzturētu Valsts kasē labvēlīgu iekšējo komunikācijas sadarbības vidi un ar papildu aktivitātēm ārējā komunikācijā attīstītu Valsts kases tēlu, izstrādāts un izpildīts **Valsts kases 2011.gada komunikācijas plāns.**

Kopš 2002.gada Valsts kase uztur interneta mājas lapu (www.kase.gov.lv), kurā pieejama informācija par iestādi un tās funkcijām. Mājas lapā regulāri tiek ievietota un atjaunota informācija par Valsts kases aktualitātēm, nodrošināta iespēja elektroniski uzdot jautājumus, kā arī iesniegt iesniegumus. Mājas lapas apmeklētājiem tā ir iespēja saņemt operatīvu atbildi uz savu jautājumu, bet Valsts kasei – iespēja iepazīties ar sabiedrību un klientus interesējošiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā sagatavojot plašāku informāciju ievietošanai gan interneta mājas lapā, gan izplatīšanai klientiem, kā arī identificēt un novērst potenciālās problēmas.

Valsts kases
2012.gada attīstības
prioritātes

- 1) Valsts kases sniegto pakalpojumu tālāka attīstīšana, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas un pārskatot kontroles procesu efektivitāti, aktīva informācijas tehnoloģiju, informācijas drošības un tās risku pārvaldība.
- 2) Pašvaldībām sniegto pakalpojumu klāsta un kvalitātes palielināšana.
- 3) Savlaicīga resursu nodrošināšana valsts budžeta izpildes finansēšanai un valsts parāda pārfinansēšanai gan vietējā, gan ārvalstu publiskajos finanšu un kapitāla tirgos.
- 4) Jaunu valsts iekšējā aizņēmuma instrumentu ieviešanas iespēju izvērtēšana un attīstīšana.
- 5) Pasākumi primāro dīleru sistēmas ieviešanai, t.sk. izstrādājot grozījumus regulējošajos normatīvajos aktos (valsts vērtspapīru tirgus vidēja termiņa attīstība).
- 6) Naudas līdzekļu vadības stratēģijas aktualizācija un ieviešana.
- 7) Izdevumu sertificēšanas procesa pilnveidošana atbilstoši ārējo auditoru un Eiropas Komisijas izteiktajiem ieteikumiem.
- 8) Valsts kases kvalitātes vadības sistēmas pārsertificēšana atbilstoši ISO 9001:2008 standarta prasībām.
- 9) Projektu vadības ieviešana.